

423/2

1860 W7

7

VII

1860
2
გ ი ს კ ა რ ი

423/2
1860

ი ჟ ლ ი ს ი .

წელიწადი მეოთხე.

19
როდება თხზულებათა:

- I. — შედარება გაზაფხულისა ჭ შეშო
დგომისა. მეფის თეიმურაზისა.
- II. — რობიზონ კრუსო. თ. დ. სიმშივეისა
- III. — ლექსები ახლანდელის მწერლებისა.
- IV. — საქონლის მოვლისათჳს. იოსებ შამაყაშვილისა.
- V. — მოთხრობა, ალ. სულხანოვისა.
- VI. — სსჲა ჭ სსჲა ანბანი. (იხილე
მეორე ეგვრდზედ). მოლოყებისა.

რეილისს.

ვერესელიძის ტიპოგრაფიაში.

შედარება გაზაფხულისა ზე შემოდგომისა.

(თქმული მეფის თეიმურაზ პირველისაგან.)

3305

ღმერთო, რომელსა გაქცევენ ზეცისა ძალითა
გრებულნი,
ქუჩ კაცნი სამოღელისგან, სამოთხით გამოქცეულნი,
მამა სარსული ცხოველი, მე თანა არსად ქცეულნი.
სიბრუნა უქმისა პატივით, ცეცხლი არ მომსგდეს
გზნებულნი.

ენა ლოცვას დაჰქობარა, ჰსჯობდა ცუდ მიდ-
მოღებასა,
ყოველი კაცი ცრუ არსი, დავით ჰსწერს ფსალ-
მუნებასა,
წამდა სუთ ღმერთი გადიდო, ეს დამსხნის ცეცხ-
ლთა დგებასა,

ცოცას სანს ეუკსა აამებს, ეს ზნე ჭბჭიით რი-
ცორებასა.

ხუმკიისაგ ზღაპრად შეისზულსა, ამ უსარგებ-
ლო იქმულებსა,
განქარებადსა უნდასა, იგ საღმრთოდ მოკიცხუ-
ლებსა,

სულსა სს-ტა უეზობს ჭ კორცნი სს-ტას რასმე
განიგულებსა,
სრულად სოფლისა მოუებათა, ისიგ მოატყეებს
წელულებსა.

შეონდა რამე საღმრთო სიბრძნე, შე ღუთისაგან
ბომბებული,
ჭსწაგლით სულთა ამაღლებად, სიცოცხლე შედგად
ბომბებული,

იგ მოსწრაფედ სმენად მასდა, გერგინ ვნახე მო-
გებული,
ღაღანეს ბეგრი საღმრთო წიგნი, მიწით ვნახე
მოღებული.

არვის უნდა სახარება, არცა წიგნი მოციქულთა,
არ გიკვრს რომ დაიფიქრეს, შემომქმედი მისგან
ქმნულთა,

განკიისეა ჭ საუკუნო, არც სიკუდილი უძევს
გულთა,

უნასაგთა არას მიკვრს, ბერთა მიკვრს მონასეთთა.

ყოელა სოფელს დემონა, დიდი იყო გინა მცირე-
სიზმრისაგან უფრო ცუდსა, ესე შევად გაგიკვრე
ღრმა რამე ვსოქვ დაძეკარგი, იგი ვერაფრის ჰოვასძინე,
აწ მეც მივივებ ლაყბობასა, ეგებ ამით მოვიღოსნე.
კაცმან უნდა კაცს უნბოხ, სოცეუ, მისგან

გასაცონი,

ზარგელ სოცეუ, გაუსინჯოს, მისდომა ზე ჭკუა გონი,
რესთაველმაც თქვა ნუწინ თქვასო, სოცეუა ცუდი
წასახდონი,

მეცების რომ აწ შევა ვთქვა, ცოცა რამე მოსაწონი.
მითხრას გინე: რად დააძერე, ამ საქმეზედ
ენა შენი?

სხუც რამე ვსოქვ უშავლესი, ქვშასაგან ენა შენი,
ამ სოცეუთა ზედ დამსვას გუელ ლასგარი ენა შენი,
აწ ესეცა საკამათოდ, გუელ ლასგარი ენა შენი.
წამლად რამე მოვიგარე, სევდის ფიქრითა

მაქარვებლად,

თვარ ამასე რამცა ვიყავ შე სოცეკითა რათმე
მარუფლად,

ამას წინათ მათ მიჯნურათა, სოცურფთა ვიყავ
მქულად,

იგ გინ ვისთავს აელქმნილ იყო, ან მოედგა ცეც-
სლი მცხებლად.

მანსავე ამ საქმეზედა, ქეხაზობა, ცილობა,

გერ შემოწმება სიყვესა, გერცა რას გადვლობა,
 არა ესა ჭკობს, არა ეს, შუღლი ყარყაში ყრილობა,
 არაფერ რც ჭკირდა უმელაი, ვთქვ თქვენ ჭკმე-
 ნით შეცვობლობა.

მას ღიდება, გინცა სიბრძნით ოთხი ნივთი
 შესაგა,

ეგ სსუა ჭ სსუა შეყრთა, არ წავიდა შესაგა,
 ზღუა სძელვთა დაარიდა, მისგან ცალკე შესაგა,
 ზაფხულ ზამთარდ გარიგა, იგ მალ ერთ წამს
 შესაგა.

აქ მთასარ თუ რამელი ჭკობს, გაზაფხული,
 შემოდგომა?

შარალთი ვსთქუა, არა გვმართებს, ერთმანერთზედ
 შემოდგომა,

სიყვესანი ვსთქუათ გერ გვებდით, ერთმანერთზედ
 შემოდგომა,

სიბრძნის ზღუასა შეცვურვილვარ, წყალსა შარ-
 თებს შემოდგომა.

გაზაფხული ამას იცევს: სიბრძნე გააქ ამ
 სოფლისა,

ვითაცა ვიგო ამხანაგი, შემოდგომის ანუ სოფლისა,
 სიყვესან ჭ შეწნებასა ხემსას კაცი გერ მო-
 სიფლისა,

სიყვესან რადმცა ჭქონდეს, მისცა ხემისა ნათლისა.

ჩემს დროში მიწა მდებარე, ზურმუხტად
 გარდიქცევიან,
 სესილი ცურუად გაშლილი, მასედან ზოიქცევიან,
 ცურუა უებრო ქალემანი, მასედან ზეიქცევიან,
 გულსა სეფა ზე ნაღველი, წაღვენ ზე წაქცევიან.

თუთ მას ჟამსა მოისწრაფის, ეოვლი სულო
 მინდვრად, ბაღად,
 მოვეგონოს აელს აელქმნილი, დაჩნდების გულსა
 დაღად,
 აელთ თასი აქეს მას წაღვოცსა, შემოივლებს
 თავსა დაღად,

იგ ლსინობენ მათ გუნებად, ცაილებენ თავსა ლაღად.

აჭიკციკდების ფრინველი, ეველა იქნების სძობანი,
 იგ ალსინებენ მსმენელთა, ვით იადონი მეოსანი,
 ვით ქალი ევარობაშიგან, ველნი ევაგილთა მოსანი,
 ფრინველნი ეველა მობუდობს, შეეცნი იქნების
 სძობანი. —

შემოდგომა ამას იცევს: ერთობ თავსა მაქცბარობ,
 მართალთა ჰევაუდები, კიდევ ზეენი, კიდევ დარობ,
 ამსანაგად არ მასხენებ, არცა ჩემთან მეგობარობ,
 სწორი გეავს ზე არ ისწორებ, იგ ამითა მიუძ-
 ხდარობ.

რით გერაგარ ზენისთანა, ეს მიდისარ თუ მეო-
 ხსარ რითა?

ყველას გაცსა გავაგონოთ ჩუქს გიუბნოთ ს მართ-
 ლითა,
 ჩემგან უკეთ რითა ჰქუძნი, ბარითა თუ, ანუ მითითა..
 მე არც წნე მჭირს თუთო-თუთო, მართალი ვთქუა-
 ყველა თვლითა..
 ავსტო რა დაღევა, იგ ჩემი დრო მაშინ მოვა,
 რა საზალმან ევაგილფერი, შეყარა, მოიპოვება,
 წითლად, ყვითლად, ნარინჯო-თურინჯ, მწვანე, თეთრი-
 დაიკრავა,
 შენ რას უბნობ, თვალმან გუელმან შეგება, ღვინი-
 მაშინ ჰქოვება..
 შენ დროში ცვეთა სსუა ფერი, იგ მწვანის
 მეტი რა აქო,
 რა ათას ფერი ევაოდეს, იგ თუ არ აქო, რა აქო,
 აბა თქუ სსუა რა უწოდო, თუ არ სამოასე არ
 აქო,
 თვალნი ფოლადად მიიკრას, გითა მალნიცმას მაქო. —
 აწ გასაფხული ჰასუსობს, გარდი თან ახლავს
 იარა,
 მე ემაწული გარ შენ ბერი, ამით გისწორებ მე არა,
 შემოდგომაზედ გამწერალმან, სალანარკოდ იარა,
 ახალსა მუცლსა წამსვლეღმა, საქმე ყის გაუსიარა.
 სსუა გერა მოვიგონია, გითქუამს ფოთოლთა
 ქებანი,

ჩემი დრო ფასლი ჭერი, სევედთა მაქარგებანი,
ველთა ვაგიელი თუ მინდორთ, ფშვს ჩემი სურ-
ნელებანი,

სულ ევაგილითა საესე, ქუწუს სალსი ჭ შეზანი.
მაშინ განისმენ მეფენი, მინდორად ოთხსა კა-
რავსა,

მეუცრიბთა ვარი მეოსანი, ლხინსა გამართვენ არ ავსა,
ზედაურთ ცხენთა გაბმენ, მინდორთა დასაფარავსა,
გარდაისდიან მეულისსა, ლხინსა არ გასამწარავსა.

ჩემს ყაშში გაირეცხების, ჟანგიანი მიწარკინა,
მომწვანდების ცურფად რამე, ზედან ია ვაფენა,
ევაგილებით აფსების, საესე თასი ჭიჭა მინა,
იგ ნაზამთარი ყოვლმა სულმა, ჩემ ყაშშინა მო-
ილსინა. —

შემოდგომამ უპასუხა: კარგი რასმე სიცყუა
ბრცყელობ,

სასარგებლო არა გჭირსრა, ევაგილი თუ ანუ
მდელობ,

ჩემი საქმე დიანასო, რამდენ რიგათ გასარგებლობ,
ვაგიგონებს ყოვლი სული, ვიტყვ რასმე ანუ
გცელობ.

მითხარ თუ შემოდგომასა, ბალი რათ არ ზა-
ღებულა,
ენკენის თვს სალსინოდ რად კარი არა ვაღებულა,

ვიამბო მას დროს ევაგილო ვით ფერად ფერად
 ღებულა,
 მათ უცურფესი მიწითგან, სსუა არა გამოღებულა.
 ნარგიზი მოვა მას ჟამსა, ყვალად ამეჭნებს
 არებსა,
 სსუას ევაგილსა გერ ვსედავ მე მათსა მეფეუფ-
 თარესა,
 თათონ მეჭნის ჭ მოგადენს, სუნნელებსა არებსა,
 იქ თუ მას ჭკიოსავ სოცურფით, არგის არ შეიდა-
 რებსა.

ყარამფილის ევაგილო, გარდსაჲ ჭეობს ჭიასა,
 მისი მშეჭნება უცხო რამ ერთი არ არის იასა,
 წასე ბაღს როგორ ამეცნებს, რა გარსა შეგლი
 ღიასა,
 თვალ ჰირი უგავს ღალსა ჭ ტანს იცვამს
 ნარიჯიანსა.

ნეტარ საშსაშის ევაგილო, გენასობ გემბ გის არა,
 რა დრო მომივა აფავდეს, მოეწონების გის არა,
 რიანმა გაული წოიელი, ზღუდედ გარ შემოიარა,
 თუ მათთან ღსინი გარგიუოს, გუელსაჲ მცემის
 ის არა.

ჩემს დროს ასსია სეზედა, ნარინჯ თურინჯი
 ბიადი,

ბროწეული ჭ ყურძენი, არც ერთი დაჭკლუბიადი,

შერყეუნ ზე მსტამენ საგზე აქესო კალთა ზე უბეგბია,
ამისი ფასი შენ რა გეჭირს, გეგითხარი ზე შიამბია.

ჩემოვს გებძანა ბერიობა, ზე ადრე წარმავლობა,
შინასავე მოდღეგნებულსა ქალს დაუკარგო ქალობა,
შე რასთვს დავევე მასთანა, თაგსა დაუწყეოს პრალობა,
შე ქალი ვარ ზე ჩემს უფრო, უშუესნის ღაწვთა
ლალობა. —

გზავსულმა თქმა: გებძანათ თქვენს სიყვება
ერთობ მკვასებში,
სილამაშითაც შე გეჯობო, ამა გე არის ჩემსებში,
გაეუზღებულო ფათათლივის გეგნარვის გამგავსებში,
გოგრაჯა შენს დროს იქნების გაათლევინე მკვასებში.
გაგლახი შენსა ყვაგილსა ზე შენსა სილამაშესა,
დასტურად კოშში ზე ვაშლი, ღვინოში დამაშესა,
ჩუქსნ შუა განყოფილობა, რამდენი არის რამესა,
მე შენი შემოდარება, შე საყვადურად მაგესა.
ეროს რასმე დროსა მოხულსა, შენ სულა ვერ

უღარე,
ვარდსა ყვაგილთა შეფესა, რა მისგე მომდეს დარე,
წალკოდს გაშლილო ყვაადეს, სიკეთე მიუშნადარება,
აქ მისთვს გელმან ბუღბუღმან, თუ რიგოარ
ჯრემლი ღვარე.

ჩემს დროში იქნას ვარდი ზე, შედან ბუღ-
ბუღთა გელთა,

ერის ათას ფერი გელობა, მეორეს დანა მჭრელობა,
 ერთისა უებობა ზ მეორის გელქმნა მდებლობა,
 იგ მასეც ცეხილად მღერა ზ, სმა ათას ფერად
 მჭრელობა.

ბაღსა მარბოდნენ მიწუნური, ბუღბუღთა ნა-
 სონ მეფეარე,
 სლცებოდეს სეღვა დამწვარი, სრულად ჯეცსლითა
 მეწნებარე,
 ღახგარი სჭირსო საკუდავად, ზედ ვინმე გარდ-
 მომეფარე,
 მათ მოეგონოს მოეფარე, თუთუ იქმნას ჯრემლითა
 მხმეფარე.

თვალმან რა ნასოს უცურფე, ან საყოფეღლმან
 ენოსანი,
 ზედ დამღეროდეს ბუღბუღი, იგ ათას ფერი
 სმოსანი,
 იგ მისეას უცეპო რაც იეოს, მუჯრიბი ანუ
 მეოსანი,
 ამათი მსეავსი მახუჭნე, მენისა ყამის დროსანი. —

მემოდგომა ამას იცეცს: ეგ აგრეა ართუ ჭორად,
 იგი ნასე არეის უნდა, თვალნი მათივს მოსამორად,
 ზედ ბუღბუღი დამღეროდეს, ქეჭმუ ეყაროს
 გარდი გორად,

აჲ ხემოც რამ მოისმინე, მეც რამე გსთქვა მ-
გის წორად.

სეს რა კაკრა გაჰსცვენოდეს, თესლსა ჰკრეფ-
დეს იადონი,
რუსთველმაცა ერთობ აქო, მისი სცუქწა მოსანდონი,
მთას გატრილი იმასოდეს, სპა იცვალოს თუ რადონი,
იგ არ არის ბუღბუღს უარ, არცა მისგან ესა-
გრდონი.

არგიტი ვისთჳს გატრილა, თვარ იგიც ავლად
თქმულთა,
ბუღბუღისაგან ის უფრო, ამ სოფლითა შორს
წასულთა

მთასა ზე ცუქსა დაჭვრინავს, იგ მოაქუქს კარგ
უხეულთა,
მის სმის სიტყბოს თუ ვითამცა, ანგარიშებს
სეულთა.

ყერასფრით ვერა შეაბნისარ, ყველად ვარ მქნა
დარყო,

ხემსა კარესა ზე შენ ავსა, ერთმანეთი შიგან არყო,
ათასი რამე ილაყბო, მე ვერ გამგდუტ ვარყო-
ეს კმარა სსუა რიგათ გიქო, აჲ ხემი არე მარყო.
რა უამცა მას დროსა, არც ცხოდეხს არცა ცოდეხს,
ყოვლის სიკეთით აგესენ, დამლენ ღვარგის
შოადეს.

შენ ზალი მოგაქვს ჭ მარწევ, ზედან ჟრინგე-
 ლნი ეოდეს,
 მას ჰსტამდნენ ზური დაკლდესი, ეგვლას მუც-
 ლები ჰსტკლდეს.
 შენ დროში ართუ დარიბნი, შეგენიც გერა-
 ძლებიან,
 სისა, მიწისა ნყოფნი, ჩემს დროში მოისთვლებიან,
 სივსე ჭ ავი ცსელება, ჩემს დროში დამოთვლებიან,
 მაშინ სექს ყოვლი ჰირუცევ, შენგნით სიმ-
 შილით გუბებიან.
 აღსიბა სიმტლე შიმშილი, შენ ერთად შეგი-
 ურიაო,
 შემოდგომაზედ სტუმელი, ფერით სალასეფად ჰურიაო,
 ეგვლა ღსინობს ჭ თამაშობს, გულის არვის შე-
 მოფრიაო,
 შენა მწგანე ჭ ყვავილი, გავზრცვა გავიყრიაო. —
 გასაფსული გავულისდა, საუბარი ისმა მკვასე-
 ზადის იყავ ჩემი სწორი, რა ილაყბერა მასსმასე?
 ქეჭვანაზედ რაც რამ მოვა, შენსა თავზედ გამოსსე,
 ეგვლა შენ რით დამოწმე, მით ღასგარი გულისა
 მასე.
 გასაფსულზედ დაარსების, ყოვლი საჩხო-
 მოსაგალი,
 ნყოფს იღებს გამოსსმას, აღმოსავალ დასავალი,

შენს დროში რომ მოიმწიფოს, რა ეგარ შენ-
გან დასავალი,
რას მიჭქარავ, რას მოჭქარავ, ძელოსარ თუ ანუ
მოფრალი.

ქუჩყანა რომლით გამუბის, ცხენის ზურგიით
თუ ნავითა,
დიდნი ქალაქნი შაარნი ცასცი მეფეთა საგრითა,
გაზაფხულ შექნა შესაგრობა, სომალდმა ქარ
ნიაგითა,
შენ დროში უღირს იგი სარგერ მორზნენ დაუნ-
თქავითა.

რას უბნობ ბეზავ საწყალო, შენ გისტან იწვ-
თი ფერსსაო,
თავს იქებ შეკო გამამებ, შენ ღმერთი დაცემს
შესსაო,
გინც გაიგონებს დაცინებს, ცუვლათ რისათვს
კუჩსსაო,
რა თვრთვლმან დება დაუწყოს, შენ ზურგს ის
მოგვესსაო.

ნეს დროსა ქარი, ნიავი, უკამდგებლასა ედარა,
დაშიშვლდებიან გვარგებსო, ცუვს წამოისსენ
ზედ არა,
არ გასვლდების ჭერი, იგ ცეზილად რამე შედარა,
დასკვს ზე გარეცს მწვანეთა, სანდისანა ზე შედარა.

მაშინვე ცუდად წაგინდეს, წასვალ ჭ გავლო
 კარებსა,
 რაგინდ რომ ბევრი ილაყბო, ჰემთან გინ დავა-
 დარებსა,
 რაგინ არ დავიჯერებს, საქმესა მიუძღარებსა,
 ბერთან ემაწვლსა გინ გაშტულის, ანუ ცოცსალო-
 ზედ მკუდარებსა.
 გამსმართა სეთა ანედლებს, ასრე მუცვლის
 სნეთაო,

შენს ნიაგს ერიდებთან გავგასძობს ვითა სეთაო,
 რა შენი ქარი ადგების, სულ დამძვლებს სეთაო,
 მეჩმე სოცივე მოგასწრობს, ფიცსლავ წაგართმევს
 დღეთაო.

სულ გაასლდების ქუჭყანა, გაემაწვლდების ბერები,
 ეველა მწგანესა შეიმოსს, კუნძი დამალი, ძელები,
 შეუსუბუქდეს ეველასა, ზამთრის ცკივილი ძნელები,
 წელის პირნი მოცინარობენ, ევაგილოვნებენ გელები.

შემოდგომამ თქუა ნათქუამი: შენი მოძესმა
 მრუდები,

არა გრცხენიან შექმნილსა, სულ შენ ცეკვლისა ბუდები,
 შე გარ ჭ ჰემი ჭაყრი, სიმაართლით ნავთ საყუდები,
 გაზაფსუელს სუსტობს ეველაი, ჯოსს უნდა მისა-
 ყუდები.

ეს ასრე არის რომელმან დავებადა მისმა ძალებმა,

შენ თქვ თუ სოჯცსა რა ეგოს, არ მოის-
 გენი პუალებან,
 სარხოს სალხინოდ შე ეგობვარ, ეგ სსუამანს
 იცის თვალებმან.
 ზემს უარესი რა ნასონ, მაშინ ყოველთა თვალებმან,
 კულავ ზემი ქება გიამბო, იგ სსუა დასარ-
 ხიშია,
 რა ჭსოვლობა შექნან ყოველვან, იგ ერთობ მო-
 სანდოშია,
 ყოველი საქმე გიგონონ ნადირობა ზე იშია,
 დიდთავან ანუ მცირეთა, იგ ღვინი თუ რა ზოშია.
 მაშინ შეგნოდნენ გენასნ, წითლოსან ნარინჯიანი,
 მრავლად გვიდნენ მცვეანნი, თუმც არის მათი
 ზიანი,
 ჭაერი შესაგებული, ართუ სიჯცითა მზიანი,
 წითელს ღვინსა ასყმდენ, ქვევრები გარეცხიანი.
 მარნები გამდიდრებოდეს, რქასა მსაფებდენ
 თასებსა,
 ვის ვისთჳს ღვინი ეწადოს, რა ჭსოვბს არითთ
 დასებსა,
 იქ ამღერებდენ მუცრიბთა, მცოხანთა ზეგარათასებსა,
 ნუ ჭსოვეუი გვიანბობ, იგ შენ ამბისა ფასებსა. —
 გაზაფხულმა გვრე უთხრა: სუდ ანბე გე ანბები,
 შეგიარცხნოს ქარახსიდა, ეგ უარყო საქმელები,

შენ იუბნე უთაგობლოდ, იყო რამე სარკულვეთი,
 შე ციამბო უმჯობესი, გული ერთობ დამილუბი,
 გაზაფხულს გაიდარებენ, მინდვრად ზე მობურ-
 თალები,

მათ უებროთა მოყმეთა, ჭერუცად ვერ მოხსნან
 თალები,
 ზურთობენ კვრით კვრამდე, ცხენთ აღარ შერხნენ
 ნალები,

იგ მათად ჭერუცად გავიდნენ, ცურვა კეპლუცი
 ქალები.

შენ იყოს გამოხუჭნება, ვარდა საქსმითა გი-
 დება,

შე დაგატარებ შე გეჯობო, ლაღობა არ წაგიდება,
 ჯომნა ნამღევთა წაგება, იგ სათაგისოდ გიდეება,
 შე უბეთ მოღმწონეო, ჰსჭირთ ვისიგან ცეცსელთა
 ფონება.

ბედაურთ კაცთა სეფენიდენ, კარში არბევდნენ
 ცხენებსა,

უბუ იერიდნენ სეფასა, იგ კაეშნისა სენებსა,
 ეგავილსა ქუჭზე დასსდიან, სალხინოდ განსასგენებსა,
 ქარნი ჰსპრევდენ ზე უერიდნენ, თას შიგან ხსაღებსა.
 დაღამდეს დღენი მსანთლან, იქმოდნენ ხირა-
 სხოგენებსა,

დაიფიშებდენ ჭირთა ზე, სეფათა დასაღონებსა,

მოიგონებდენ კელქმნილნი, მათსა სულსა ჭ ღონებსა,
ესე ჭსუობს მღვრიეს მაჭარსა, იგ შესსა მოსა-
წონებსა.

შემოფგომამ ეგრე უთხრა: სიტყუა ერთობ
მარამარა,
სთულობის დრო ჭსუობს გაფაფხულსა, მართალია
იგ მაშარა,
ეველა გინჲე გაგამცუენებს, რა იუბნე წარამარა,
რა ეურძენჲან ქარყის ფერჲან, წითლად სისხლი
გარდმოღუარა.

აჲ ამასუც ღამიწუნებ, გვლავ ციამბო უგეუესი,
ენცენისთვე გაშუალებს, რა ინსჯს უამესი,
დაიუნჯვს ყოველივე, დანერგული დანათესი,
ისარ მშუღნი მოიძარჯუნენ, მეოთფემან ცალი გვესი.
რა გასძირდეს მეურალობა, გამრავლებს ნა-
ღირობანი,

ეველას მოწყყოს ქარქში, ეველათა შეერილობანი,
დღე, ღამე არგის გაიხნდეს, დრო ანუ უდრო-
ობანი,

მაშინ ნიშატთა სიმრავლე, არ იყოს გარდთა ზნობანი.
კარში მიეგრიდენ მეფეთა, ქორ ბუდიანსა სარებსა,
გერ შორხნენ გერ გაატანონ, იგ მაგრა განა კარებსა,
წითლათ ღებუდენ გველსა ჭ, იქით ჭ აქეთ კარებსა,
შენი რომელი უღარებს, მას დღესა გასასარებსა.

მოჭეანდეს ივანს დარება, კარის რქებსა ჭ
 იაგებსა,
 უკეთეს წინა იდებენ, გარეთ გაჭერიდენ აგებსა,
 უეუერე წითლად სხესესა, წყდან თასისა დგომებსა.
 მუნ მაშინ მათსა ნიძაცსა, მბობით ვინ გაათაგებსა.
 ერთი სსუა ვითხრობს მუნ ჟამად, იგი ერთობ

მოსაწონები,
 მოჭეანდესთ ზარში ნაფდომი, იგი ბედაური ქორები,
 სსუა ჭ სსუა გვარი მრავალი, არაუ ერთი ჭ
 ორები,
 ჰსდევნ დურაგთა სოსობითა, არა ჰხნდესთ ასლო
 მორები.

ამ სქესსა ჭ ამ დროსა, შენიც რამ შეუდარეო,
 ცეუილსა სურას აგებობსურსა, სუდ მუდსა წარეო,
 ნადირობდენ ჭ ფრინგლობდენ, ეცლა გელს ივანს
 გარეო,
 უსოცოდ ჭ უსოცოდ, მაშინ მათ ჰქეანდეს დარეო.
 გაზაფხულმა აქუა ვისმინე, აქუაწნი სიტყვები
 თქმულები,

ხემაღლობაზე ირვები, მან დამიწელულა გულები,
 შესც უევაროსთა ჭ შენიც, სსუაბრად გამოთქმულები,
 ბედაური ჭ ცურავარი, მე მსედავს ყოვლი სულები.
 რა დიდებს გიორგობისთვე, კარგად ის გენასუსება,
 რა თოვლმან წამოგაყაროს, მაშინ შეეცქმნას წუსება,

ზურადაბას იკეცო, გავვარდეს შენი უსვება,
 შენება ცუდად წავისდეს, თუაღმან დავიწუოს გუესება.
 შემოდგომამ თქუა: რაცრამ საქვ გითამცევ
 იუოს ეს არა,
 შენასა ცუდის ლყბობით, შე მივსედი სიამეს არა,
 თუ შე წამთარი წამასდენს, ზავსულო შენდა შესარა,
 გრიტინას დროსა რაღა სარ, თაგნარი ჩამოგესვარა. —
 ეს არის მათი თნარი, მათგან თაგისა ქედანი,
 თქუწუცა თქუთ თუ როძულო ჭხეზანს, აწ ნუ
 გაქუქს მათნი თნებანი,
 უსაქმოს მაწყენილთასა, მტერობის ცუდ ლყბებანი,
 სეგისა შეტორუებასა არ დავფანცა მცნებანი.
 გათავდა მათი ცილობა, შეუღლი ფარყუმი ზ
 გემა,
 სიტყუე ცუდი თქუწს განონად, გათუ სარყელსა
 დავემა,
 სულის უაერძო საქმეზედ, ეშმაგი ზ შე დავება,
 ზეში ზრათი სსვს ვისი, გიარი მომსუდეს თუ
 ვაქება.

დასასრული.

ბიბლიკონ კრეზონ.

თავი I.

(რუსულითგან.)

3305
დასასრულს 1703 წლისა, სომალდი, რომელსა
საჯა ერქვა „ესპანონ“ გამსადებული სრულის
სახოგაგითა, დაცვრთული საქონლითა, მეუდრო
ნიაგის დროს, რა აქმო ნათესადეურისაგან დუნ-
ბარისა (ქალაქი შოტლანდიისა) გაიარა კარგა გზა ჭ
როდესაც შივიდნენერთს გემის შესაფარებელსა ლავთან,
მაშინ აუღელდათ ზღუა, რომლის მიხედვით ჩაადგეს
სომალდის დასაბმელათ კაგეზიანი რკინა კალიფორ-
ნიაში. ამ დიდის მოგზაურობის განმეგებლობა შიილო
თავის საკუთარს სომალდზედ სურადღინგმა,

მოხუცებულმა, მრისხანებ ჭ გამოცდილმან ზღუ-
ში მოსიარულებით, რომელიც სასიამოვნოთ მიიღე-
ბდა ამ თანამდებობის აღსრულებასა. ასლა ესა
გსთქუათ, თუ რა იყო მიზეზი ამ გვარ სანერ-
მლივ მოგზაურობისა:

მეთქქესმეტეს საუკუნეს ნსევრიოვან გიღრე
ზუღმეტმდენ იყო გაგარდნილნი სმა, რომ მსა-
ლობლივ აღისდრის ზღუსა ასლანდელს კალი-
ფორნიის ზღუს ჰირს, რაც მდინარეები მომდინა-
რეობდენ, აქუნდათ ძირი ოქროსი, ჭ მთები იდ-
გნენ კიდევზგე ოქროს სამიარკველზგე. ამ სა-
კვრველ მსარეს ძველთაგან ერქუა ჭ ასლაც
ჭქუა გოდორადო (ოქროს მსარე,) მრავალნი მი-
დიოდნენ იმ მსარეზგე ოქროების სამებნელათ,
მაგრამ სრულებით ვერასა ჰპაებდენ. მრავალთა
მსწავლულთა, შეძდეგ მრავლის მებნისა
დაიწვეს წერა, რომ ოქროს მსარე სრულებით
არსად არის, არამედ იყო სივრუით მოგონება.
დასაწყის მეთვრამეტე საუკუნისა, რამდენთამე გაძარ-
თა გაგზავნეს კიდევ რამდენიმე სომალდი გოდო-
რადოში, სადაცა ვერა იპოვესრა რომლისა მიზეზით
მოაძლეენეს ეგროპიელებს სივრუით სმის დაცდება ჭ
თუ იცუოდა ვინმე მსოლოდ სუმრობით, სასატილოთ.
სტრადლინგიც აგრეთვე ეძებდა ამ ოქროს

მდინარებს, ეძებდა ელდორადოს ჭ ბოლოს დროს
 რა გელარ გააწეორა, წავიდა მექსიკის ნაპირებისაკენ
 სამხრეთით, სადაც იყო მოგება ჭ აქ გატრობ-
 და. სადაც შეიძლება იქ სძარობდა ძალას სიმ-
 დიდრის მონაგებისაიუს. იმ განშორებულ მსრები-
 საკენ მაშინდელ დროებში შეიძლება ავასკობა,
 რომელსაც მოაგრობა აგრე რიგათ არას დას-
 ღებდა. —

ამ სომალდში იმყოფებოდა ასაღვამდა ემა-
 წვლი კაცი, სხელად რობიზონ, რომელიც არ
 იყო მადრიელი სომალდის პატრონისაგან, რადგა-
 ნაც მეცად სასტავად ექცეოდა. ის იყო პოტ-
 ლანდელი, მხარულის ჭ უზარუნველის სასიათისა
 შექონე, სიემაწვლეში კარგათა სწავლობდა, უნ-
 გერსილეცში დადიოდა, მაგრამ სსუ, ჭ სსუა
 უზედურებისაგამო გალარობდა ჭ დაუკარგა მს
 ყოველი ღონისძიება მსწავლის მონაგებისათჳს. მაშა-
 სდამე უნდა გაეშუა მეცადინეობა, რომ როგორმე
 დღიური სასრდო მოეპოეინა, მაგრამ რას იც-
 ევთ: სჭირდება არ ამღებდა იმდენ დროს, რომ
 მოეფიქრებინა როგორმე დღიურის სასრდოს მო-
 ენა. რა სასა თავისი თავი სიღარიბისაგამო გან-
 წირულებაში, მაშინ დაანება სრულებით თავი
 სასწავლებელსა ჭ ლუკმის მოსაპოებლად შევიდა

გერძობით სამსახურში სტრადლინგის სომალდსედ,
რომელსაც მისცეს გვარიანი ადგილი. რობიზონი
აღსრულებდა თავისს საქმეს როგორც შეძლო
მაგრამ არ მოსწონდა კი სომალდის ჯაგრონის
ყოფილება, უფრო ამისთვის, რომ ბევრჯერ ავა-
ზაკური ქვ. ვაუნდაქსდომდა გემის მენაჯრონესთან.
სომალდის ჯაგრონს აგრეთვე არ მოსწონდა ჯაგრო-
ნისური ქცევა რობიზონისა, ამის მიზეზით რო-
ბიზონი ფიქრობდა, გემის როგორმე თავი დაეს-
წია ჭ დასათოვნოდა სომალდიდან ჭ გამოსულ-
იყო სმელსედ, სადაც იმედოვნებდა ეზოვა სო-
მალდი ჭ წასულიყო თავისს ქუჩანში.

სტრადლინგი ამ თხოვნასედ შეიქნა თანახმა.
ჩაუბქვს ზღუპში ნავი, ჩააწეს იქ ვოვილივე
რაც ეკუთვნოდა მას, აგრეთვე ჩაუწეს წელით
სავსე ბოჩკები, ჩასვეს რობიზონი ჭ გაიყვანეს
ნაირს. ამს ეგონა რომ იქ დასვდებოდა სო-
ფლო ანუ ქალქი, სადაც იბოვიდა თავისს მხრის
კაცებს...

ნავმან რა მიიქანა კიდესედ რობიზონი, აქმა
ღ უკანვე გასწივა გემისაკენ. რობიზონი უფურე-
ბდა ნავის უკუქცევასა, უფურა, უფურა ჭ რა
თვალს მოეფარა, დაბრუნდა თავ დაბრილი, გარნა
დიდის სიამოვნებით იგრძნო რობიზონმა, რომ

გვარს. ისინი სისათვის ვაჟსა, მაგრამ ამას
 კი სწავს, რომ მოპირდა იაგისს ამხანაგებს.

ის იყო პატარა კუნძულზედ, სადაც იდგნენ
 სსუა ზ სსუა სეები; მწვანე მინდორზედ მწვე
 ელამდა სასიამოვნოდ. იმის წინ ამაყად მდინარე-
 ბდგნენ ორნი მდინარეები, რომელნიცა შეერთებო-
 დნენ იმ ადგილს, სადაც იდგა რობიზონი, ზ
 იქიდან ორივე ერთად ერთად წაქცეო. ის დე-
 წაჲ წყალსა ზ რა დღისა მათი ცივი წყალი,
 მოსწევს ევაგილი, გადასდგა რამდენიმე ნაბიჯი
 ზ დაუწყო მინჯვა გარეშეშე წლუღულთა სავან-
 თა. მარჯვნივ იყო მღალა, გეოიანი, სოფიეროს
 ადგილს ამწვანებული ადგილი, სოლო ესენი ყო-
 გელივე ტარიელი; ერთს ადგილს დაინახა რომ
 შთასდ იდგა ერთი გარეული ასა გრძელი რქე-
 ბით; მარცხნივ მოჩანდა რამდენიმე რიგათ მწვანე
 მინდვრები. მაგრამ როგორც მარჯვნივ, აგრეთვე
 მარცხნივ ამოდ ემებდა ვაჟის კეალსა. პირველათ,
 როდესაც გამოვიდოდა წლუღამეჩვენას სასლი, ა-
 რეთვე მთელი ქლაქი, მაგრამ როდესაც გამოვიდა
 ზ კარგათ დათვალიერეთ, ნახა რომ ტარიელის
 გლეგების მეტი არა იყარა.

გოკვიმბოს ქლაქი არ უნდა იყოს შთასა,
 მჭიქრობდა რობიზონი ზ თან წინ მიდიოდა. რო-

დესაც გამოვიდა კიდეც, ეგმიდან მხოლოდ
 წამოიღო ცოცხალი ფული, თოფის წამალი
 ზე თოფი, ამის გარდა ორი ბოტკა გამოატანეს,
 რომელთაც თითონაც არ იცოდა რა
 იყო; ჩადგანაც ჭეონებდა, ასლი მასლი სოფლები-
 ში თავს ამ ცოცხოდენის ფულით გამოვიკებო-
 მა, ვიდრე ღმერთი საიდგანზე კარს გამოღებდეს.
 რომდესაც წამოგდა წინ, ამ დროს იგრძნო
 რომ ვიღამაც მოაგლო ორი ბაღისანი გელი,
 რა მიიხვდა უკან, ხასა რომ ეთამაშება ზე ბაღებს
 უღრეგამს მაიძუნი, რომელიცა ეკუთვნოდა ესა-
 დონის პატრონს სვრადლისეს, ზე რომელიცა
 შებეზრდა რა ეგმსეც მეოფობით გამოიანარა თურ-
 მე ნაკის გამოარების დროს ეგმიოვან ზე გამო-
 ჭევა უკან რომიზონს.

რომიზონმა გაგვარებულმა ჭკრა სელი მაი-
 მენსა ზე წაიგდა თავისს გმსეც, მარიმონდა
 მაიძუნი მაინც არა შორდებოდა ზე ელრიკებოდა
 რათა მიეღო დაჯემულს ზირუცეუცეც მოწყალება
 ზე ესრედ ეხეცნებოდა მას. მაგრამ რომიზონს
 არ უნდოდა რათა გამოხსენებულ იყო კოკვი-
 ბის ქალაქში ამისთანას უცხოთს ამსანაგით, რომ-
 მლისა გამოიხიბით, უმეცესად ჭკრა თავში თო-
 ფის კონდასი. რაკი მოხვდა ეს უკანასკნელი

სსველი გულში, სწვალბული მიამენი შედგა,
 თვალები დასამსამა, დაუბნელდა, გუხები შენძრია.
 თითქმის უნდა ეოქცა რამე, ღუიჭივდელი დადგა
 ერთის სის ქეჭმა & თავი დაანება რომ წახუთ
 იყო თავის გზასკდ. პარყელათი რობისონ ავიდა
 პატარა გორასკდა, მოსკედ-შოსკდი, მაგრამ ვერა
 დაინახა: ვერც ქლაქი, ვერც ზოფელი, ვერც
 სსელი & ვერც ქონი, ერთის სოცუთ ეყარადგრი
 რომლითაც შესძლებოდა ეპოვნა კვალი კაცისა.
 ცოცითი წინ რომ გაიარა, სსს სეების ცოცებში
 იყო მოჭრილი, როგორც ბაღებში
 & მიწასკდ ეყარა: მასლობლივ ეგვებოდა სველი
 მიწასკდ რომ იმასკდ გაეგლოთ ცხერებს. ბოლოს
 შორს მასლობლივ სლუსა დაინახა ქლაქი: ში-
 ვალი მაწითლო & მოთეთრო სსსლები; ზოგი
 ერთი ზანები სწორე, ზოგიერთი დასურული, სს-
 ლში მოხნდა, როგორც ელეგარბდნენ ფანდრები;
 მოესმოდა იჯოქმის სმა & ფარალი ქლაქში.
 შეოფთა, მოესმოდა სმა გრილისა & წიბქლის
 თვლების სმება. ეს რასკერეული კოკვიმბოაო! —
 ამოარხია სწორე მასლობელი გზა, გასწია რაც
 შეძლო რაკი მიუსლოვდი, ქაშა შამოუბერა &
 გადასარა სსელი, მაშინ წმინდათ დაინახა კლდე
 სკდ ზოგიერთის ადგილს ამოსული მწვანე ბაღ-

სები, ეუენდი ფრინველია ჰ არეთვე გარეულოთა თსათა.

გაკვიმბოს ქალაქი არ უნდა ყოფილიყო მა-
ლიან შორსა, ამასანაგეც მინოდა ძალიან შორს არ
მოძორებულ იყო ზღვს კიდესა ჰ გზა არ არე-
თდა, მიისეღ-მოისედა რა. სრულის ყურადღებით,
გამობრუნდა იმ კლდეებისაკენ, რომელიცა მდგო-
მარეობდა მარცხნივ. როდესაც ავიდანიველს გორასკედ
ჰ დაადგა სწორე ადგილსა მაშინ დაინახა შრა-
ვალი შაუბი, კლდეები ჰ მინდვრები გარსა გაცის
გვალი კი გრსად შენიშნა. მაშინ აცოცდა კლ-
დეებზედ. მიასწია მაღალ წვერამდისინ, საიდგა-
ნაც დაინახა მრავალი შაუბი ჰ მინდვრები, რო-
შელსაც შემოჭსეველი ჰქონდა გარეშეშო ზღუტა.
ამასობაში დაულამდა ჰ სადაც დაულამდა, ის
ჯოგი იყო იმისი იმ ღამის სადგოში. რობიზონს,
როგორც დაღალულს ჰ მოქანცულოს, ეძინა ძა-
ლიან ცკბილათ, რომელშაცა მოუწყვეცლოდ
სეღამდა სიზმარსა.

შეორე დღეს, ადგა ძალიან ადრე ჰ დაუწყეო
შინჯუტა თაგისს მამულსა. იმასა ჰქონდა ორი
თაფი, ორი ცული, დიდი დანა, თუჯის ქვაბი,
სასარება, ^{იარაღი,} მეჭი. ჯანისამოსი;
ამის გარდა რამდენიმე ლურსმანი, ცილოს ნაჭე-
რიერათი. ბოტკა თაფის წამალი, ცეკა, ერთი.

მარკი სუსარი, შეოთხე ნატერი გინანასი, ჩადეტული
 აქვსი ზე კაკალი.

ესენი რომ ნასა მაშინკი მიხუდა, რომ სტრა-
 დლინგს გამოესტუმრებინა სხუა ასრით. იმ აზ-
 რით, რომ სრულებით მოხმობდითყო კაცთა უდგომს
 კუნძულზედ, ზე აუ სრულებით არა დიდსანსაც.
 არის ეტანჯა იმ ალაცს. თუ ეს ასე არ იყო,
 რათ გამოატანა ამდენი სტორიებისათჳს გამოსა-
 ყენებელი მასლა?... ეანა მართლა ამ ადგილს
 არაგინა სდვას? ეანა მარტოკა მე გარო? იცყო-
 და ცირილით რობიზონი. როდესაც გაათავა სუ-
 ჳმე, კიდევ არა სვეერიდა რომ მარტოკა იყო
 იმ კუნძულზედ. როდესაც წადია წინ, დაინახა
 ფრინველი მშვდობიანის სსით მჭდომარე ერთს
 ალაცს ზე არ იძროდა ადგილიდამ.

ეს ფრინველი იყო იადონი, ელოვარეს ფრთე-
 ბით, დიდის ნისკარცით. რობიზონი მიუახლოვდა,
 მაგრამ ფრინველი მაინც არ იძროდა ადგილიდამ,
 უეუჩებდა კაცსა მშვდობიანის სსით, თითქმის
 შეხვეულიყო, გარნა განკრეფებით.

რობიზონი შედგა.

მაშ შენ არ იცი რა არის კაციო? ეუბნებოდა
 ფრინველსა, შენ არ იცი რომ გამოდგები სტ-
 მლითაო.

დაიკრა კელი კონდასედა ზე შეუენა ჩასმასი.

ფრინველმა აიღო თავი მაღლა, ზე უფრო
გაკვრების სხითა ყურს უდებდა კაცის ზე თა-
ფის სმას, შემდგომ შემოჰკრა ფრთა ფრთას, ზე
რა შეჰსტყეოვლა, დაიწყო წმენდა ოქროს
ფრთებისა. მსლობლივ რაბიზონმა დაინახა გვა-
ლად რამდენიმე ფრინველი; ზოგნი იხსდნენ ბუ-
დეში, ზოგნი სის შტოვბსეღ ზე მშვლობიანათ
გალობდნენ. სეღამდა მრავალს მშეწნიერს ფრინვე-
ლებს, რომელნიცა რა ფრინამდნენ ბაწყენამდნენ
მშის სინათლესეღ. წადგა კიდევ წინა დაინახა
კურღლის ოდენი პატარა ცხოველი, რომელიც
იფდა უკანა ფესებსეღ, სოლო წინა ფესებითა
ეჭირა სილა ზე სტამდა დიდის გემაფენებით, რამ-
წაღ დაინახა კაცი გაგღო კელიდამ სატყელი ზე
მაიფდა დედასთან, რომელიც იფდა მსლობლივ
თავის შვლებთან ზე სტამდნენ სილსა. ეს იყო
ის ცხოველი, რომელსაც ეძახიან აგუცს; პატარა-
ხანს შედგენენ შემდგომს, ისევ მიჰყევიკელი ტამასა.

შემდეგ ნასა ზღვს ღორი ჟაგროთ მოსილნი,
რომელნიცა მშვლობიანათ დებოდნენ ზე ცხას
აძლევდნენ.

ეს მშვლობა არა უცნაურითა ცხოველთა იმის
ამტკიცებდა, რომ ამის მეტი კაცი, ამ პატარას

გუნძულზედ სსუა არაგინ იყო.

მაგრამ ამასაც ფიქრობდა, თუ რათ გნასე გუშინ ცეცხში მოჭრილი შეშები, თუ კაცისგნით არ არისო. დაშინდა კარგათ ზნასა რომ გარეულს ისებს შესძლებათ ასე ავლად მოშორება სეებითგან მცაეებისა მწუანეს ფოთლების სატყელად რა ეგელა ესენასა მაშინ იგრძნო თავისი მდგომარეობა, ზ სიმძიმე თავის სიცოცხლისა, რა გამოკრებილი იქმნა საღისისაგან. უნდა მომეტე დარიყო სსუა ზ სსუა მიზეზით ზ შიმშილით. თქ! როგორ სასისლრად მიაჩნდა მაშინ იმას სტრადლინგი! ამ დროს შესედა ერის სეს, რომლის ქეზში იდგა ზ ნასა მარიმონდა მაიმუნი ზედ იფდა ზ სილსა ჰსტამდა.

გულ დაკლებულმა ზ გაფერებულმა რობიონონმან აიღო თოფი ზ უნდოდა ესროლა მაიმუნისათვის, რომლითაც უნდოდა ამოეყარა მაიმუნზედ ყვერი პატრონისა. დაუძინა ზ გაისროლა... მაიმუნმა რა დაინასა მისი მოძრაობა ზ შეიცყო იმისი გულის წადილი, თუმცა მოეფარა სესა, მაინც ცოცხათ გვერდში მოხვდა. ესე თოფის დაცლა პირველი იყო ამ კაცთაგან უმეოფს გუნძულზედ. ისე დაიქუსა რომ სმა მისცა მთელმა გუნძულმა. ამ სმამ მიაღწია ცხოველთა ყურ-

მეც, რომელთა შორის დაიბადა უკარი დიდი
მიძი.

ფრანგულნი აფრანდნენ უწყსოდ; შორის მთე-
ბითგან ისმოდა ბლავილი გარეუთა თსათა ზ
ამაგე დროს ისმოდა სმა ცირილის მსგავსი.

მთელი დღე დადიოდა რობისონი გულგულ
დაკრუფილი ზ მიმედ ჩაფიქრებული, ცდილობ-
და როგორმე ეპოვნა კეთილი კაცისა. რა გერა
ცაიგორა, სრულებით განწირული ზ მოქსნცული
დაბრუნდა ადგილასა მას, სადაც ჰქონდა ბინა
ზ სადაცა რა დაჯდა მოსასვენებლად, უცებ
მოსედა ქუა ბეჭძი.

განკარგებით უფურებდა: თუ ვინ იყო ამ სა-
შინელს ალაცს, ამისი შებრძოლე ანუ მესუმარე?
რა გერავინ დაინახა ზ თავი მიდო ქუაზედ, ამ
დროს კვლად მოსედა თავში ზატარა მცო ბზი-
სა, ამასეფ მაშინვე წამოსცა ზ რა შესედა ნახა
მსიარულის სახით მარიმონდა მაიმენი, რომელიცა
გადავიდოდა ერთის სიღამ შეორეზედ, საქმობდა
ორის ფესით ზ სჭამდა სანოვაგებს, რომელსედაც
ესრედ გასარებული იყო.

ყოვლის სასოწარკვეთილების შემდეგ მან
სრულებით იგრძნო თავისი მდგომარეობა ზ აღარ
ეძებდა კაცის კუალს, მაგრამ მაინც სრულებით

არ მიეწოდო უიმედობას. კარგად იცოდა ამ უბედურებასთან, რომ როგორც მოგვლად უნდა მოეძებნა თავისი უბედურება.

ასეთი მამული რობისონისა იყო გუნდული მოგზაო, თვრამეტი ანუ ოცი გერსი სიგძე, სოლო პუდი გერსი სიგანე. გუნდული ესე იყო, ისე შიდადრული დასაცული, რომ უკეთეს სადგომს კაცი გერ ამოარჩევდა. მიეზი თუმცა შესდებოდა სოლომე, მოუსაფალი ადგილი, ღრმა დედეები ზე მაღალი სეგები, გარსა ესენი ჰრდილებდნენ მწვანე მინდვრებსა. ეს იყო საკრებელი რომ ამ ცეიანს ალავს სრულებით გველი არ მოიბოგებოდა. ყოველგან ნასავდა კაცი მშუშნიერს უფეს წყაროებს, რომელნიცა იკარებდნენ ქა-იქ მწვანე ბლასებში; ყოველგან მცენარენი იზდებდნენ შიდადრად, გარეშე მო ნასავდით მშუშნიერთა თვალთათვს უცნობთა ალავთა, მაგრამ მეტად მშუშნიერთა. წელის ნაპირსეჲ მოიბოგებოდა უანგარიზო კიბოოხსალები ყოველ გვარი, იქვე ქვამსეჲ რომელიცა იყო გამოცნილი წელადამ. სტოდენ დიდროანნი ზღვს კიბოოხსალები, სოლო ჩანდნენ მრავალნი თევზნი სსუა ზ სსუა ფერისა ზ გვარისანი.

რად უნდა გიზრუნოთ ამ კაცისათვის, რადესაც

რომ იმყოფება ამისთანა მდიდარ გუნძულზედ? ხალხის შეკრებალება? რა საჭიროა ხალხი?... სალხმა მოიპოვა ის თავისგან ჭეკადებს მარცო! განა თითონ გერას მოასერსებს უხალხოთ? ესლა მხოლოდ იქნება დამოკიდებული თავის თავზედ, არა ვისენით არ იქნება დამოკიდებული! მეორეც ესა, ეს გუნძული არ არის ძალიან შორს სმელეთათგან; ყოველთვის შეუძლიან რომ დაინახოს სოლმე არამც თუ სომაღლები, ნაგებოც, ეს იქნება იმისთვის, მხოლოდ წამის შესასვენებელი ალაგო, ესლაკი განძორება აღარ აწესებს იმას; ის მიიღებდა დიდის სიამოვნებით, თუ რომ დარჩებოდა მარცოდ სიკუდილად.

ახლა ამ გუნძულზედ ის იყო ზღვს კაცი. იმას ისე არა უყვარდარა, როგორც ზღუა. უყვარდა ჭეკა გარეშე მოთის გუთისივ ახვევია, რომელიც იცავს ლაშქრისა მსგავსად, მაშასადამე გამყოფილი უნდა იყოს თავისის მდგომარეობით. ვნახოთ რა იქნება?....

თავი II.

გაიარა სამმა თთუჭუ.

მიწა, რომელზედაც იყო დატყეპული რობო

ზონი, არამც თუ იყო კარგი საცხოვრებლად,
არამედ იყო მატოცსლებელი.

გაეცა ზოგიერთი სეები, რომელნიცა
უშლიდნენ ჰსწორეს ადგილს, ამომირო ზ მათ
გამოაჩინა თუ როგორ ჩამოდიოდნენ წყლები.
იქვე სხანდა ბილიკები, ამათგანი ზოგი მიდიო-
და წყლისაკენ, ზოგი შიისაკენ, ზოგი სეების
ქუჩა, რომელიცა იყო გაშლილი ქალვის მშ-
გავსად. ამის ქუჩა ჯოსებზედ იყო მიწაზედ
ჩარტყული რაღაც რამ სკამის მსგავსად; იმის
გვერდზედ სკოლის გვარად იყო დაწნული, ეს
იყო იმისი ადგილი, სადაც ფიქრობდა, სტამბა
ზ საიდგანაც უეუწებდა ზღუასა. ყოველივე ბი-
ლიკი იყო გატარებული მღვმეში, სადაც კიდევ
სცხოვრობს რობისონი. მან გაადიდა ეს მღვმე
ზ ამაღლა, შეშობდა ცუდით, იმ აზრით რომ
მეგების გიეო სალვათათაო.იქ დადგა თავისის ქონე-
ბითა ზ საზრდოთი. ის აგრეთვე ცდილობდა რომ
გარკამ მოერთო კარგათ, ჩარგა სსუ ზ სსუ-
ევაეილები; ორივეს მხარეს თავისის სსლისა
ჩარგა ორი ბზა. მაგრამ ვერ შეიძუეს ამ მცე-
ნარებმა ასალი მიწა ზ თვთქმის დასმენი, ჩამო-
უშუეს ფოთლები.მღვმეს შესაგალიდგან. წყაროს
წყლი არ იყო შიარს, ზ რობისონი იმედიანობა

და დაებრუნებინა სიცოცხლე მათთვის. ერთი მომ-
დინარეს წყაროთაგანა იყო სავსე თევზებითა.
წელის გვერდსეჲ იმდენი ისარა, რომ ღრმა გა-
ნიერი ორმო შექნა. ეს გააჯარა მღვმედისინ
რომლისა განმავლობაში შეიქნა ეუბე ჭ ბალი
იყო მშათ, მსოლოდკი არაფერი არა ჰქონდა
ჩაერგა. ამას გარდა დაწნა მადე თევზების დასა-
შვრად, დიდის გაჭირვებით ამ მაფიოვან რომე-
ლოცა გამოყოლოდა ზოტკიდვან გააგვთა ბადე;
მაგრამ, აი უბედურება, წყაროების ძირსეჲ იევ-
ნენ წვეცოანი ქეშები; ბადე მოედებოდა სოლმე
ჭ ისეოდა, რომლისგამო გამერებოდნენ სოლმე
თევზები ჭ დაიმალებოდნენ დიდის სიხქართთ
ქვეების ქეშში. რა უნდა ექნა; რა ამით გერა
გააწეორა, მოგრისა ლურსმანი კავის მსგავსად,
რასაკვრეგლია ამით უფრო მარჯუშთ დაიტერდა,
მაგრამ ამას უნდოდა მოთმინება ჭ დიდი ღრ-
ამის ბედსეჲ ზღვს კიბორჩხალების დატერა შეი-
მლებოდა კელითაც, ჭ შრომა რომელოცა გასწია
ბალსედ, არ დაიკარგა უბრალოთ. ამის გარდა
რობიზონსა ჰქონდა შეძლება რომ ენადირნა.
ნადირობა ესე ერთის მსრივ იყო კეთილი საქმე;
ასე რომ გუნძულსეჲ იევნენ ძალიან ბევრნი
გარეულნი კაცები, რომელნიცა შესტამდნენ ფრინ-

გელსა ზუღეში, გამოათრევდნენ ზღარტესსა & სტანკავდნენ სამხლათ. საღირობით თვითქმის ამოსწევს, თავის გუნძულზედ, ამ გვარი აგზა-
გები.

რამდენიმე სენის განმეგლობაში მოსწეინდა ყოველივე ესე. აიღებდა სოლმე დურბინსა & შინჯავდა გარშემო ზღუასა, უნდა შეეტყო თუ რომელს გუნძულზედ იმყოფებოდა? დიდის გულს მოდგინებით შინჯამდა ვარსკვლავებსა & იპოვებდა რომ ის იმყოფებოდა იმ გუნძულზედ, განსედა, რომელსაცა ეწოდებოდათ ჩილოე. შეამოწმარა თავისის ანგარიშით იპოვა, რომ იგი იყო ან გუნძულზედ ყოფნა ჭერხანდგნე, შეძგომ წმინდა ამგროსიაზედ, ანუ წმინდა ჭელიკსეზედ. იმას არა ჭქანდა დიდ-რონი იარაღი, რომლითაც შეეტყო სამდჯლათ ის ადგილი რომელზედაც ეწერ არავან არ ყოფილიყო. რადგანაც ვერ შიამენო სწორეთ ამ გუნძულის სსეულს, აიღო & თავისი საკელი დაარქუა. — გუნძული რიბიზონისა.

დიდის ცდით უეუყრება & ჭსწავლობდა მათ ჩეჭულებას: ცხოვრებას სსეა & სსეა ცხოვრება თავის გუნძულისას. უსაქმობით აღიღდა სსეულსა სსეა & სსეა ადგილებს. იმ საბაოს, სსეა იყო გამოყვანილი & დაცოცხებული მარცოკა

დარქო, ნაბირი ესპანისა; კლდეებს, რომელნი
ცა ჩანდნენ თეთრათა ზე წითლათ, დარქუა, ცუ-
ელი კოკეიმბო; ცუეს ცუეანი დარქო; კლდეებს,
რომელნიცა იევნენ ოღრო ხოღრო ვადსა გარდნელი
დარქო სვრადლინგი, რადგანც ეს სსელი ჰსმუ-
ლდა. ამ მოუძში მდებარეობდა პაჯარა მინდარი,
რომელსედაც მომდინარეობდა წყარო სმოფანი,
ზე რომელიცა ჩაერთოდა ზღუტში.

წყაროში მოიპოვებოდნენ თევზები, კიბორჩხა-
ლები, ზღვს პირას გარეუღნი ცხოველნი გარ-
შემო იევნენ მრავალნი; მსოლოდ ეს იყო ტი-
რი, რომ ეოველოვს ან უნდა გაეჩინა ცუესლი
რომ შაეწო, ან მოესარმა რამ, ეს უღირდა მა-
ლიან ძვრად. უნდა მოეგონებინა ადული ღონის-
მიება. რამდენიმე დღეს სჭამდა მსოლოთ თხილსა
ზე ზოგიერისა ნაყოფსა სისასა. მაგრამ ეოველ-
დღეს ესეც მოსწყენდა, ზე არ იყო მსიარული.
წამალი ბევრი ჰქონდა, მაგრამ დრო კიდევ ღე-
რომა იცოდა რამდენი ედგა წინ. რომ ჰქონოდა
გოგირდი, მაშინ ნაპრწყკლით შეეძლებოდა ცუეს-
ლის გაჩენა. ეძებდა კუნძულზედ გოგირდსა, მაგ-
რამ ვერ იპოვა; გამიწა ორი სე, უსება ერთ-
მანერთს, ნასა რომ გასურდნენ, მაგრამ ცუესლი
ვერ მოსცა. ბოლოს დროს შემთხვევით, იპოვა

ერთი არმატოვანი სე, რომელსედაც იზდება
 ია, მაისის წიწკა, ხაჯცები გასურდნენ მაშინვე
 რაწაგ აიღო ცლში. რაწაგ წაუსო ერთმანერთს,
 მაშინვე დაიხსნა სუბუქი თეარი ბოლი განძორე-
 ბული სისგან, ბოლოს ამოვიდა ალი. საჩქაროდ
 მოაგონდა გამძარი შტოები ჭ დაყარა, მოეკ-
 და კარგათ ჭ გამრეულა ცეცხლი. რობერტონი
 თეო ძალიან გახარებული ამის გამოხენისათჳს.
 თუმცა გარეულმა თსებმა ჭ ყოველმა ცხოველმა
 შეიჯგეს რა არის გაცო ზირგელსავე თოფის სმიოთ
 ჭ ერიდებოდნენ, მაგრამ რობერტონი მოახერხებდა
 სოლმე ჭ მიეზარებოდა. ეს გარეულნი ცხოველნი
 არამც თუ გამოადგებოდა მას მსოლოდ სატმე-
 ლათ; მათ რქებისას აკეთებდა წამლის ჩასაყრელსა
 ჭ სსეა წვრილმაღსა, სასლობისათჳს საჭიროებას;
 ცეცხლისას აკეთებდა სალიჩებს, საბანსა, ცომრებსა,
 ამისათჳს, რომ ჩაეწყო სატმელი, რომ არ გა-
 ფუტებულოიყო. მან შაიკერა სანადირო ცეცხის
 ცანისამაღსი, რომელსაც ატარებდა ყოველთჳს.
 ჭ ესრედ ჭქონდა ყოველივე საჭირო. ჭქონდა დრო
 ეფიქრა ჭ ეყურებინა თუ როგორ სცხოვრებდნენ
 პირუცყენი, ან რომელს რა ჩუჭულება ჭქონდა,
 როგორც ცხოველსა ისე იქაურს ბუნებას, მაგრამ
 რას იცევთ ბუბლი ხანდისხან შეეპოუებოდა,

რადგან ჩუქნება, თითქმის რადგან აკლდა. ფიქ-
რობდა, ფიქრობდა, ზ ბოლოს მოიყვანა რომ
აკლდა თამბაქო, რომელსაც ისე ძალიან იყო
შეზოგადებული. ამ ფიქრის შემდეგ დაღვრებული
ზ შეწყნარებული, დიდოდა რა დილას თავის სძ-
მანებელში, თოფით მსაჩუქრად, ცუდი წელიში,
უფროა დაინახა რომ სქელი ფოთლები რადამაც
შეანძლია.

ეს იყო მარბინდა.

რამწაგ დაინახა მაიმუნმა თავისი მეტრი, მაშინ-
ვე გადასცა ერთის სიღამ მეორეს, შესამჩნევად
ზ დაუძლია, შემდეგ რამდენიმე სანახა დაინახა
კიდევ; იფდა უშიშრად სეზედ, გამაგრებული თა-
ვისის კუდიით. რადგან წინა სეზეებით ეჭირა
რადგან ნაყოფი ზ სეზედა ერთმანეთის, სან დაკ-
რამდა სოლმე სეზედ, უნდა ვაყენა რადგან ვერ
ვაყენა, დაუწყო კბილებით ფსეკა, გაშინჯა
გარძემო ზ ბოლოს კვლავ გაჭირვებულმა
დაუწყო ცემა ერთი მეორეს.

შესედილობა მარბინდასი, სულ ყოველთა
მოაგონებდა რომ ბოლოს უკმაყოფილებას: ის
მოაგონებდა სტრადლინეს ზ ასლი რომ დაინახა
უფრო ძალიან შეამსგავსა უწინდელს თავის
პატრონს. მაგრამ კიდევ ცუდი დაუწყო, დავა

დღესას უფრო, უფრო, ბოლოს მივარდა თავის
სის ცუდით უმუშაო სიბოროტის გაცნა.

როდესაც სივრცე გარეულ გარეშად, რამდენ
უფრო ნახა მართლმართა, ზე ჭკობად თავის თავ-
სა, მოეცა თუ არა, ზოგორც მაგნე ცხოველი?
მართლმართა უკანასკნელში შენიშნა, რომ გეგმა
ცალის გეგმა გეგმა — გლეგა ბალსა, შინ-
გადა, ლეგა ზე იფეა გეგმა. მაშინ
ის იყო გამსდარი, აღარც იყო აღნიშნულსავეთ
მარდი, ბეწვ აღარა ჭკობდა რიგზე დაწვობილი
ისე, რომ როდისმანც გეგმა, მართლმართა გლეგა
ივრცელის სამს დღესა. რამდენიმე დღის შემ-
დგომს ამისა ნახა რომ ესა გარეთ იყო, ე-
ლით აღარ გეგმა გეგმა. ჭკობდა რომ ებოვნა
მაიმუნს ისეთი ბალსი, რომლითაც მოიზინა
თავი. შევი, გეგმა ზე როდისმანც, გეგმა მაშინ
ბალსი, რომელმაც დაიჭირა თამბაქოს ღია-
გიო, თუქცა მისწავლია გარეს სარწმუნო-
ბით. მეც გნახა, გამოვედი მართლმართავეთ
ბალსების მებნას: დაიწყო მონახვას, შინგას
ზე იქნება მეც ვიბოვნო რამე. მოსწევინდა, მა-
გრამ რა გეგმა.

თავი III.

სამის გზის შემდეგ რომიზონმა იპოვა ბაღასი, თამბაქოს მსგავსი ასე რომ ფოთლები ჭქონდა გემრიელი, დაუწყო კარგათ შინჯვა, დასუნა, და ლეჭა, თითქმის ჰამაგდა მაიმუნსა, მაგრამ პირველი ეს შინჯვა გულს ეაწედა არ უღირდა სიცოცხლე: ერთი ბაღასი, რომელიცა პირველად გაშინჯა იგი შესამანი, როდესაც დადგა ენა მაშინვე დაუწყო წვა, რადგანც თამბაქომაც ოცის ესე წვა ამის მიხედვით არ გადაეღო ზე უფრო სისწრაფითა ლეჭდა. როდესაც გულ-გულთით მოეპარებოდა წვა ასე რომ აღარ შეძლებოდა მოთქმისა, გამოეყარა პირიდან, დაუსიგდა პირი ზე ეწეო ისე ეწოდა, თითქმის გუცხლი დაუდვით. მოუღ ცანსედ გამოეყარა პატარ-პატარა ძიძიბები ზე ისეთ ნაირათ დასუსტდა, რომ წყაროდისინ მღივლა მიაღწია, რომ ეცემის წელით მოეკლა წვა ესე.

შიშით ზე კრძალოთ ელოდა სიკუდილს; მიუბრუნდა ზღუასა ზე გულის საკუდავით ამოიოსნა. თავისს სამშობლო ქუჩესა წარმოუდგა თვალწინ; ფიქრობდა, რომ გაცხიხთვს საჭიროა სსსლში ყოფნა.

რამდენსავე დღის შემდეგ მოწრა, ღონე შო-
უბრუნდა. მაგრამ ესო გაფრთხილებით ეძებდა
თამბაქოს; მოაგროვო ყოველი ბაღისი თივისს კუნ-
ძულსედე, დასმო, დაწვა თვლიეულად, იმ აზრით
რომ შეეცოა რომელი უფრო ეგვანებოდა სურნე-
ლებით თამბაქოსა. ორთა შერეარეთა აერბეს ბო-
ლოს ყველას, ასოა რომდისანი სულ სწევდა.
გაოღვებდა სწევდა, სქესს აკეთებდა სწევდა,
აკეთებდა სკამსა, კიბესა, გათათასა სულ სწევდა.
ან წავიდოდა თევსების დასაჭერათა, — წამოწვე-
ბოდა თავისს ხსილის წინა სკამსედე, სწევდა, სა-
დილს უკან, როგორც ფიქრობდა სულ ჭსწევდა.
ესო სუეეოა ჭქანდისკულდა თამბაქო ისოც იძო-
ვა, მაგრამ სანდასან რაღსედეც დაღობებოდა
სოლმე ჭ სწესდა. პირველთა იფიქრა, უძიოვით
სომ არაფარო; მაგრამ უწინდელივით საქმობდა
ჭ ღონიერი იყო. მას უკან იფიქრა სომ არ მა-
წენეს ძალიან სუწსელოვანთ სეებმაო; მან მოკაფა
თავის გარძმო, მაინცკი უწინდელივით რაღაც
აწვა მსამეთ ვუღსედე. შემდეგ მისედა რომ
სწეინდი თქვსო, რადენ მედამ ჭსჭამდა. ეს თევ-
ზის ტიპიც აღკრძალი. უფრო დაღობებოდა
მაშინ, როდესაც მოაგანდა სასე ჭ ფრინველნი
აღარ გამოდიოდნენ თავიანთ ბუდითგან რომ ეც-

ლობნათ, არც ერთს ვაგწოდ აღარ იხსენებ
 არ გალობდნენ, არც ერთი ცხოველი აღარ გამო-
 დოდა თავიანთი ღრმადიდან, აღარ დაიბოდნენ &
 აღარ ევზოდნენ ცეცხლი. ბუჩქები, სსუა & სსუა
 მთიანძიელები აღარ იფენენ, ფოთლები აღარ ინ-
 რეოდნენ, — ჩვენდებოდნენ, არ ისმოდა არავისი სმა,
 ერთის სიტყვით თითქმის ბუნება შეუძლია, ზღუდა
 არა სცემდა ცაოლასა.

ვერ შევძელიანთ თავიანთ წარმოადგინოთ, თუ
 ვით მსულთა იმისთანა სიხუმი. საჩდისსან ემსოდა
 თავისს თავსა & ეთანადებოდა მაღლის სმით &
 თითონვე ემსოდა თავისის სმისა, ეგანა მაღიან.
 მაღლა ეთანადებოდა.

ერთსეულ იმისთანა სივსის დროს, როდესაც
 იყო სიხუმი, რობისონი იფდა ზღვს ზიარს &
 ელოდა საღამოს ნიავს. ნიავი არამოვიდა, ნიავის
 ნაცვლად დადგა ზნელი ღამე. მთვარე არა ჩნდებოდა
 თითქმის მოფარული იყო მთას; ზღუა იყო
 დუმილში, რომელსედაც შეუბოდა სიბნელე. უმც-
 რათ, რობისონმა დაინახა მარცხნივ მსარეს, რომ
 ზღუა აღეგდა. დაინახა მრავალი ნავი, რომელთა
 ნივ უსვამდნენ & უნდოდათ მიდგომოდნენ მსლო-
 ბლივ იმ ადგილსა, რომელსაც ერქვა ესაღონი,
 ვხე იგი, რომელსედაც იფდა რობისონი. იმის

შეგი ეგრე დაინახა, შოლოვ ესმარა ევრილი
 & უ-იერ მსილი. გათვდა! დასხა რაბიზონმა,
 ესენი არიან ინდოეთის გეოგრაფი გარნი, ჩამარგ-
 ბილნი იქნება გერმანელთაგან. ჭირია! ... არ იქ-
 ნება გარს პებრდება ამოგას! დასხა ცეცმა
 თვლა; გაქცა თავის სდგომისკენ, აიღო თოფი,
 წამალი, ცეცხ & ცოცხა მხარსა ჭეჭრი & გაქცა.
 შოლოვ დასე დაღიოდა ცეცხი, აღარ იცოდა სდ-
 გდაკარგუთყო. იმას სულ ეგონა, რომ უკან
 დახივდნენ, ეგონა რომ გარეშეში ჩანდნენ ცეცხლის
 ფერი თვალები & ათვალდებდნენ.

განთიადისას, მიცვლდა სიფრთლით თავისს სხ-
 ლში შიშით & იბოვა რომ წყლის ნაპირი იყო
 სესე სვლანებით.

ამათ გო შუამსენს რაბიზონი.

ეს იყო თბამთვე, ის დრო, როდესაც
 შოლოვ ცხელდება, იმ დროს სვლანები დაიწყო-
 ზენ სოლმე დროებით მეზღვრებას აქა-იქ გუნდუ-
 ლებში. როდესაც გამოვლენ იმ გუნდულსედა, მა-
 შინისინი გახდებოდნენ მუდობრად გუნდულისადის,
 რომელიც იყო შოლოვს დახედვადი ადგილი. რაბი-
 ზონმა იბოვა დროს გასვლანული სეგანი, იმას
 წყლისა აღუ აღწერა ამ შოლოვობისა, სეგურა
 გეგო ანბანი იმ სვლანებისა, ლომებისა, ზღვს

ხალოებისა, რომელთაც იჯიან ზ აღსრულებენ
თავიანთ წესსა, დააყენებენ ყაოულს ზ იცნობენ
სმასა მკრასსასა.

იგი უთვალთვალენდა სუფიგლას რასაც აკოებ-
დნენ, სიამოვნებით შინგზდა ზ საკვრეგლს მესე-
დულობას ამა ცხოველთა, ნსკეკრთა ოთხეკლთა;
იმათი ფესები თითქო გაკეთებული იყო ცომიად,
კავიანი ბიხსილუბი, რომლის გამო აქეს ღონის-
მიების ცოცვა მაწასვად; იმათი ცუკვი არა დაფა-
რული მოკლე ელვარე ბეწვთ; იმათი თავი ზ
რგვალი თვალენი.....

იგი უყურებდა როგორც თამაშობენ ერთმანერთ-
ში, გვიდებოდნენ. მაგრამ იმათა ღრია-
ლმა დიდხანსა მაწყენეს, მან ინაცრა უწინდელი
სიხუბე ზ განხარყნა. მაგრამ ისინი არამც თუ
მარტო მაწყენას აკმარებდნენ, ზ სწორეთ ავებდნენ
კიდევ მას. ერთს დილას სსა რომ იმისი ბასხა
დაცარიელებულ იყო, სრულებით აღიარა გეპოთარა
არცა ერთი კიბოოჩსალი. გაფრებულმან გამო-
უცხადა ახალთ მოსულთ ოძიანობა; სამი დღე
უთვალთვალენდა, დაზღვედა მათათი სელაბი დე-
ცემიადენ სოლმე თოფის ცეკვით, დახარჩენი გა-
ოქყოდენ, ბოლოს სელაბების ფარი ხაცვადნენ
ზღუბი, გადგიდნენ მეორე მხარეს კუნძულისა.

რძი იყო მარგებელი დამამარცხებელისათვის. ცე-
ვისაგან დასოცილთა გაიგეთა ქეჭმსაყები, ვაიგე-
თა თავისათვის აგრეთვე ცევის ცოდმარები, რო-
მელმაც მქინასა დასწოლო დედა იმთაყანვე
მოწაყებელი. მაშინ მუქლო ვუკუებნა ჭრეკი,
რომელითა ენაყბოდა დღე ზ ღამე. ბეწვანი ცე-
ვისაგან შეიკურა თავისათვის ქუდი დიდის ნაწარე-
ბით რომ დეურა მსისაგან. გაშინფა მან
აგრეთვე იმათი სოარცი, შეძლებოდა სატყელოთ
თუ არა? მაგრამ ვერ იყო კარგი. მხოლოდ ვუ-
ლო ზ ენა შენელებული იმა ისიც წაწაკით,
გემარული იყო. დღეები, კურები, თატეჭები გა-
დიოდნენ იმავე საქმეში, მუშაობაში ზ მესაყე-
ბის დროს უსაქმათი. როდესაც გათსულობდა
წიესსა, მაშინ გოგათი მოძაორებოდა სოლმე
დარდი, ისიც გოგას სასსა. დადიოდა აქეთ-იქით
კუნძულზედ მეტის უსაქმობით, ამოსტრიადა სო-
ლმე სესედა თავის საყელსა ზ მაშისას, თუქსა
ზ დღესა, როდის იყო გამოყვანილი სომაღლი-
დან. ბოლოს დროს, როდესაც გაიფლიდა ისევ
იმ გზასზედ ზ ნახამდა სიცუქას: მაგლანდია—
მაშინვე საჩქაოთ დაუწყებდა გული ჯემას თი-
თქას გაიგონებდა სძასა თავისის ქეჭმენიდამა. იგე-
ნენ ისეთნი უსოფელნი, რომელნიცა ასმოგანებ-

დენ კუნძულის.

მაგრამ ხაძმატაგენე არ აძლევდა ფიქსს, რომ მას აგლით ხელის შესაქმნელობა. იგი პარტუბდა თავის შესწავლას ავადმყოფობას. ფიქსს შიშითელი წავიდოდა სიღრმეში, წაღებდა რას წაეხს, დერბინდა ზ ხიბესს. მას უფროა მისგანა ზღუბ კიდეზე, აქ დაუდებოდა სიღრმე ზ მიუბრუნებოდა ზღუბს, სედიდა დიდს ადგილს ზღუბსა, ზ ატარებდა იქ დროს მთელს ხაათობით, სიღრმეში მხედავდა დღეს აღდგენას. —

ერსიკლ დანხას მას რომ მისი ხსენების დროს განათა ზღუბში ერიოდა მეტა ბუხის ოდენმა წერტილმა, რომელსაც უფროადა წინ ქაფივით წყალი, თითქმის სიმაღლესა წინ; თვალები დაუბნელდა ზ გათრთოლა როგორც ცეცხლ; დიდხანს უეუებდა დერბინდით, მაგრამ არ იძროდა რასაც სედიდა. —

ამაშიაც მოსცეუვდა! ეს იქნება კლდეო, ამ მხრით ფიქრობდა რომელიც გამოიხსნა ცალღის დროს. მან გახსნიდა მისა დერბინდისა ზ შესედა რომ უფრო დიდი გამოიხსნა ზ ცალღის ქაფი მათიან შიშს მოიხსნებოდა!...

— ენა ის კუნძულია?... ფიქრობდა!...

თუ კუნძულია, უთუოთ არის იქ გინმე? —

ჰო! მე ამას შევიტყუბ...

გაგაგებებს ნახს, ზე თუ ღმერთს გმცოდნება,
მიგაღწევ იქამდისან...

ეს გამოცემა გაცხადებს ფქვის სმა. მან სხეულობით
მიიხვედრა.

ეს იყო მარიამონდა.

საწყალობელი მაიმუნი აღარა სცხის, აღარ არის
გასაჩუქრელი, გამსდარა, გვერდმა მარცხობით.
რამეც დაინახა რობინსონი, შეშინდა ზე უნდა
გაქცეულ იყო, მაგრამ უშიშრად გადმოვცა
წინ თრთოვან სანი ნაბიჯი ზე დაჯდა, მაგრამ ეშინო
ნოდა რომ შეხვედნა რობინსონისათვის.

განა მან დაინახა, რომ გაცხად არ შექონდა თრთოვან?

მაიმუნი იყო ჭკუანი ცხოველი იმ გუნდურ-
ზედ. იმან მოიყვანა რომ სომალტში რადესს იყო,
ესმოდა სმა, თუმცავე ეშინოდა სომალტის ბატონისა,
ამსიაჩულებდა ხალხსა თაყვისს ქვევითა,
ასოვნი ვდია მარცო, ეს შეტყუბდა, მაგრამ
სწესდა თუ რათ მოგვიდა ფიცხათ ზე ცუდათ,
როდესაც საწყალი ცხოველი იგოფდა შუა რობინ-
სონის მიქსარებასა. დაუფიქრდა რობინსონს მარა
ცოცხლისგან შეტყუბებული, დაფიქრდა რომ იყო
დაჭრილი რობინსონისათვის, მივიდა შევადრეულად,
დაუქნია თაფი. — რობინსონმაც მოიბრუნა გული ზე

გელი დაუქნია.

მასუსათ მაიმუნმა დახამსამა თვალები, შეთრ-
თოლდა, მაგრამ ვერ მოუდგა ძლო.

რობიზონი თვითნა მივიდა, წაუსთ გელი რამ-
დენჯერმე თაგსედ, შებლსედ, დაუძანა სასელი
შ წავიდა მან. მარიმონდა სისარულით წამოსცა
შ გჰეუ მას სისლში.

კუცო შ მაიმუნი შერიგდნენ, ორივეს ძალიან
შეაწყნა მარტობამ.

თავი IV.

ხუცნი საწვალაბელი კუნძულზედ მცხოვრე-
ბი აღარ იყო ისე დაღონებული შ მაწყენილი,
როგორც ადრე. ცეცში სიარულს, სივსეში
დასვენებას შ მუშაობას უფრო მოუმატა. მოუ-
მატა აგრეთვე ღამარაცხა იმიტომ, რომ ესმოდა
სმა თავისის ამსნაგისა.

მარიმონდა მაიმუნი გაუსდა ასლი ამსნაგათ,
მეგობრად შ მოსამსახურეთაც. თვითმის იმისი
ნიშნები ესმოდა, როდესაც უნდოდა გაემსიარულე-
ბინა; ისე მოექცეოდა, რომ დაწყენილებდა სტო-
მას შ სარბილს. გადასდებოდა ერთის სიღამ შე-
ორგსედ, განგებ დალაგდა, რომ შეეცეო სმა

ცხოველობა.

რობისონს უყვარდა, უაღრესებდა ამ სახით.

ზოგჯერ დაქსრუბოდა სოლმე სადილსად,
ზოგჯერ კი სტამბყნ ჰყარს ერთათ, იმისათვის
რომ ებრალებოდა რობისონს. შემდგომ შევიდა
ხეშულებით: სადილსა სტამბა მანდორში სის
ქესზე, სადაც მაიმუნი მოკუნცული უფდა ჰარ
ჭ ჰარ სვოლსად. რასაც კი ანიძნებდა, იმწამდე
მოუცნადა სოლმე სვოლსად. მან შეიყვარა სორა
კი გაყულის თსებისა ჭ აგუცისა; მაიმუნიც
ძალიან დაეხვეა სორცის ტამს. სვოლსად ცა
მოხსენებოდა სოლმე ზოგჯერ მაიმუნდა მაიმე
ნის ნანადირევი ჭ თუ არ იქნებოდა სოლ, მაშინ
ვე წამოსვებოდა სოლმე სვოლიდგან ჭ გაქ
ცუდა მსოლბელ ტყეში ჭ დაბრუნებოდა სო
ლით, რომლისაც ტამა შეიძლება. იმის უფრო
გვეებოდა, ვიდრე სხება.

მოხლოვდა ზამთარი, დრო წუმებისა, სადაც
უფრო ავდარბდა გენისოვება ჭ ღვინობისთვეში.
რობისონმა ამოიწია სხუა მარჯულებ ადვილი ჭ
ის დაუთმო თავის ერთგულს ამხანაგსა მსოლბ
ლივ უდინობსა. წყლის ჰარს იყო ამწვანებულა
ადვილი, რომელშიაც იყო მძეწხივრათ სუთი
ძალით სე. ამ სეების ღერძნი იფენს ძალიან

გარენი გედლების დასაძაგრებლად; იათნი სე იდეა
 თჯოქისი იათს გეოსით ჭ გრთი იეო მათ შუა,
 ისოჯ ძალიან გარეი იეო ბანის დასაძვრათ. რა-
 ბიზონმა მოსტრა მსლობლივ ჯაგები, გასუფ-
 აფა; ჩამათალა ქეჭითი. შოვები სეებს ჭ ში-
 რულოდ შიჭეო გეო სექმეს. თრს გვრას დაწსა
 გედლები, წიუსება თისა ჭ ქეშ. კარგათ დასუ-
 რა ბანი ჭ იეო გამეოფილი თაგისის ასა-
 ლის სსლითა. ასლა ძალიან უკვრდა, თუ რა-
 გორ გასქლო იმ უდაბნოში ამეცნი სანი. ადრინ-
 დეო სსლი ძალიან გარეი იეო მაიმუნებისაი. ზს.
 შიენიად ევგეობდა რამ იდეა ბატი: გედელსედ
 ებიდა გარგათ დაქმნდილი: თოფი, ცუელი, ღერ-
 ბინდი, დიდი დანა. შორე გედელსედ ებიდა სუ-
 ყვეო ნარი იმისი ჩიუესება; შუა ბოძსედ ები-
 და თოფის წამლის ჩსაყრელი. ზარგი, რომელ-
 შიაც ევარა თამბაქო ჭ სსეა გელ ჭ გელ მთ-
 სსძარებელი. თაგისი ქეჭი, ქანი, სეპარობისა-
 თს. ცეცები, თის სორცი დაგდა უდაბნოში
 შარიმონდასთან შესასაგათ. აქამდისნ ჭქინდა,
 სტოლი უმაღლი იფიქრა როგორმე გეცეობინა
 სსეა უცეოსი თაგის ქანში. იქვე გოკათა თრს
 სეაში, გრთი თაგისთს, ჭ შორე შარიმონდას-
 თს, იმ აზრით რამ დამჯდარ იეოროდესაც

შევიდოდა სოლიმე თავის მუშობგლთან. მაგ-
რამ რობიზონისკი დაეციქა სჯოლისა ჭ ჭამის
საქმე: ესლა სსტა ფიქრი. ჭქონდა როგორღაც
ჰაიმონდამ, ცეცხლი სიარულის შემდეგ, შაიჯანს
სსტა ჭ სსტა ნაგოფი. სისა, რომელნიც არა
ჭქონდა სსტული რობიზონსა. მან გამოსწა ისინი
ფიდის ყურადღებით, დაუიქრდვა ჭ იცუოდა: რა-
ცოდ არ ვასიარე ეს სე ხეშს სსტთანაო? ფიქ-
რობდა: ბაღსა ჭ ბოსტნეულსა გაგახენ ხეშს სს-
ლის გვერდსეფო ჭ ასეც ასე მშექნოერი იქნება,
წყაროც ასელო მაქცხ მახარწყავათ. შემდეგ ღუ-
ბის შემქნაბით შევიწყვე ჰაგონ თსქებს, რომე-
ლნიც გაიხდებიან ჭ მომცემენ რძესაო, ეპბოს ჭ
ფაფას! როგორ ვერ გიფიქრე ეს ადრეფო. უთიუ-
თი მიუვრდებიან მანაურნი თსქებით, გაგახენ ზღვს
ღარეისა... ხემა სსტლი გამაგულდება ჭ იქნება
შაიჯოა ჭყრმაო!... მაგრამ ვერ ადრე, ვერ
უნდა გიფიქრო ხემის ბაღისათხაო ეს მაწა ნა-
ყოფიერი გსტება ხემის შიომით. გაგოვლი ჭ
გამაგოვლი ხაფილში, რომელიცა იქნება შედეგ-
ნალი ხემცნით ღარეულის სწყნისეფანო; მაშინ
მიგახება თითქანს რომ მინა გარე მინამდისინ
ესლა, მაშინ შე შექნება ხემა გელთი გაგოვბუ-
ლი რამ... წვიმის მახსელით მაწა დაღბა, ასე

რომ ადგილი იყო სველი მიწის მოთხრა. ხან ცუ-
ლით, ხან ხახბით, სწმენდა, სახრიდა, გლეჯა და
ჩ რგამდა შტაუნის, თესლებს, რომელიც მთა-
ვრობა იქვე, რომლითაც ამაგიდოდა ასათი
შენარე. იმ არეში ყოველგვარი მოდიოდა ჩქარა.

როდესაც ბალი იყო გათავებული, ხარკმული
იყვნენ საჭარო სეები და სსუ, რომიზონმა დაი-
კრიბა გულზედ გელები და შესწირა ღმერთს მა-
დლობა, რომ შეძლებისა გათავება დაწვობილის
საქმისა. არც ერთგულ არ იყო ესე გახარებული
როგორც მაშინ, როდესაც გათავებოდა შუა
სეივანში, რომლის ნაწილებზედ თუძცა არაფერი
არ იყო ამოსული, მაგრამ ამაგიდოდა სსუ და
სსუ მშუშნიერა ევაილები; ასე ევანა რომ ავა-
გებული არის ასლადო. გარშემო დავრთლებდენ
ფუტრები და ფიქრობდა გაკეთებისა გელები, ასე
ევანა რომ სეივანს სსუ, სსუ, კარეს ფრინვე-
ლებს. აღარაფერი არ მოიგონა ამაზედ უკეთესი
თავის დროს გატარებისათვის.

როდესაც დაიწყო დიდი წუმები, ასე რომ
აღარ შეიძლებოდა გარეთ გამოსვლა სიალუ-
რებისაგან, ნუგებსა სეივანს თავის თავსა რომ
არც დარგო ახუ დათესა კარგათ იხიარებნო. ასე-
თი წუმები იყო, რომ ძლებს გამოაწევედა გარეთ

რომ არ მოშორებულყო თავის სსლსა მოეკლა
რომ ნადირი; მაგრამ რათ უნდოდა, ჭიანჭა საკმა-
ოდ მომსადებული სატყელი, საქმეს გაიხიზა.

მაშინ მიჰყო ცელი სსლის საქმეებსა: გააკეთა
სცოლი, ორი სკამი, გაასლა ცანცი, მას უკან
მიჰყო სსუ საქმეებსა, აგრეთვე თავის თავის სა-
ჭიროებსა.

ამ სიარულში ჭ მოშობაში დაუძუწლდა ცა-
ნისამოსი; უნდა რითიმე დაეფარა თავისი ცანი
სიცისსაგან, სიცვისსაგან ჭ გოლოებისაგან, ამი-
სათვს ფიქრობდა გაეკეთებინა ცანისამოსი თავის-
თვს სელთან ცევისსაგან, მაგრამ მასუკან ამოაჩ-
ხია გარეული თხის ცევისსა, რადგან უფრო
რბილი იყო. ამისთვს იყო გაიკეთა ღულისმის
სემსი, მაფები გამოაძრო აფრიდგან, გამოსტკრა
ცევი ჭ დაუწყო კერვა. ერთ გზას უკან მსა-
თა ჭიანჭა ცანთ სატყელი. მაიმინდის გაუკურ-
და ჭ ამისთანავე გაესარდა, რომ დაინახა თავისი
მატრონი ასალ საკურგელს ცანისამოსში. ესამოყ-
ნებოდა რომ კაცი გედა მას, ეცანა ესეც მაიმუ-
ნით რადგანც ზეწესში გარეთ ჭიანჭა, რაც
საკურგელება ნახა მინდებდა. გელს უსვამდა, ზრუ-
ნამდა, სცოდა, სრულნით გამსიარულებული, ამ-
რებოდა მარდით ბანსეგ ჭ იქიდან მიშით

მეწესებულა უფურცელა კაცს. რომ გ-
მოვიდა მინადან გარეთ მაიმუნი გამოჰყვა, რამ-
დენიმე წამი ისრუ ღდვ. მ უფურცელა, გრძელათ
გაქანა მ შესვლა მსოფლიო რომისონსა. —

მოდესდა მაიმუნის სიბილი და სიხარული,
რომისონსა აიღო თავისი ბილი, ხიბუნი მ და-
დგა სტოლზედ, დაიფხნა კლაკნი მისკედა, ფიქ-
რობდა რომ წყვილისა მ ფიქრებინა რამ მომა-
გალისათვის ამ დროს მაიმუნსა მოიცავს მერვე
ხიბუნი, ჩაიღო პირში, დაუფდა პირ მ პირ
მ დალესა თავი; მაგრამ ესე უკვრდა, რომ
ბოლი არ გამოდიოდა პირიდან.

რომისონსა გამოართო ხიბუნი, გაუცქნა თამბა-
ქოთი, მოუკიდა რაცხელი მ მისცა, რამწე მოს-
წია მ ბოლი მისედა ყელში, გადაგდო ხიბუნი,
დასველა სწელობდელში, კელი ჰკრა სტოლსა
გადაგდო უკან, სულ სეულუბადი, საცოდა-
ვო შეუძლია. რამწე დაიხასა პირველი სახის
დაღმეჭა მარიმონდისი, რომისონსა დაიწყო სიცი-
ლო, რომელსაც მისცა სმა გუნდულმა, გუნდულ-
ზედ შეოფობის დროს ეს სიცილი იყო პირველი.

(დასასრული ისილო შემდგომ წიგნში.)

საფლავი მეფის ირაკლისა.

((თ. ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსებითგან))

შოვიდრეც მესტოა შენს საფლავის წინ, გმო
რო მსცოვანო
ჰ ურემლო დაგნახევ შენს სასულსე, შევიგ
სმოვანო!
ას! რად არ მალუმს განსოვლებოა წმინდას ახრთოლსა,
რომ გარდმოხელო ასალს ქართლსა, შენს პირ-
მშოს მკლსა?
თაყვანს გისცემ შენსა ხანდერძებს, წინა-
რად თქმულს,
განსოვს სიკეთილის ეამს რა უსანარ ქართლს
დაბდლებულს?
ჰა აღსრულდა გელმწიფური აქ მხრო შენი.
8.

ღეჭტამო ნაყოფსა მისგან ცკბილსა აწ შენნი
შენი!

ჟამთ ციოალებით გარდაგეწილთ შენთ შვლით
მიდამო

მოქექსთ მამულში განათლება ზე კმა სამო;
მათი ცხოველი, ცრფილებით აღსავსე სული,
უფნობს ეინულსა ჩრდილოეთისა განცეცხლებული
ღე შენით ჭსიდეგნ თესლთა ძურღასთ შმო-
ბელს ქექყანად,

შსურგალის ცის ქექშე მოსამკალად ერთი ათასად.
სადაც აქამდის გრძლით ზე ძალით ჭეღოზად,
ქართველი,

შენ სამშულობო მოქლაქის ჭმარათეს აწ გელი.
აწ რაღას ერჩის ქართლის გულისა კასპიის
ღელუა,

გერლა ურდებს მას განსეგნებას მისი აღცემეფლვა.
შაგის ზღვს ზვრინო, ნაცვლად ჩექნთა მოსისხ-
ლეთ შერბოა,

აწ მოგვცერიან შრავლისა მხრით ჩექნთა მომ-
შეთა.

მშულობა შესა წმინდას ჩრდილს, გმირო
განთქმულთ,

უკანასკნელთ იგერიის.— სიმტკიცის სულო!
აწ მისედა ქართლი შესა ქექშლსა ანდეშ-ნამესა

ღ თევანსა სცემს ჰენსა საფლავს, ცრემლთა
აღნაგსა!

1842 წელს.

ზღაპარი.

ერას განშორებულს ჭალასა კარდარიოზს
ჭბუდობდა,
თვსს ბუდეს მართქვთ ჭურჭურითა სარობდა დღუ-
ლუნებდა,
უზრუნველობით ის არე მოაწნდა ვითომ სამოთხე,
ესე რა ნსეს მხოველთა მეს განუმსდეს მას
მასე,
ხიჯნი მრავლობით სსუ ჭ სსუ მივიდოდინ
მსთანა,
ქებას, დიდებას უძღუნიდნენ დარებდნენ მთიებთანა,
ყოველი თვსს სიყვარულსა ერთგულებას უცსადებდა,
გარსა იგი ვით რომ ბუჩქებს არვის ზასუესს არ
უღებდა.
ერას დღეს ხრდილოს მხრით რამე შავი ღრუ-
ბელი აღმოსწნდა,
ქარი პრიელი მოჭბერა ჭ კარდარიოზს აღარ სწნდა,

გრიგოლმან დასცა შიდაში ზ წარიტაცა სსუცა
შსარეს,

თუთ არ იცოდა ეს ძალა სად დაუცვეებს გის არეს,
შედა აფრენს ჰერესს გინა ჰერითსე ეთერთა შინა,
ანუ დალუნავს ზღუთ რომელიმე, ანუ თუ დაფ-
ლავს ქვასა შინა,

ცუფონი დასცნა ნისლეში გაჭუნტა ქუჩენის
სფეროსა,

ჩიცო გამოხნდა დაბუნჯო სტურეცდა თვს სამ-
ტმუნგაროსა.

ჩა ეს ისილა განაიადს ჩიცმა ასალი ადგილი,
შიშლილ მოშლილი ფოთლები ზ ბაყაყებსა სადგურს.
თუმც დაუშინდა დანასეა ესოცლა შესაზარებლად,
უღონო ქმნილი მდუმარე მათშიგან იყო მარებლად-
შეჭკრთა ისილა პოლიანი ზ შვეგანე დიდნი ბაყაყენი,
სატრფოთა თვსთა მაგიერ იმათ გაჭიანდა ყიყინი,
სურდა აჭურინდეს საჩქაროდ მოსმქნოს თვსი
ბუდენი,

გარნა ისილა ფრთე თვსი დაცვნილ იყვნენ ეთ-
გელნი.

შეითრთოდნა იწყო კანკალი ზ დიოხრა შწარეთა,
იფიქრა ესე ყოველი განცემა არის წამ ერთა;
ანუ შური პტრისგან ჩემსედა დაუცხრობელი,

შენებლად ჩემდა ცუდონი გელავ ვის უნახავს
 მქროლელო.
 გარდასტა ნუად, ვითომცა შწანესვად მაინც
 ზ მას სავსე შოგიდებულსა ბაყაყის განველო,
 საღეურს
 სასურველ იყო მისთვისა სმა მათი ყურსა
 დაეფლო,
 მსქენელი,
 ადგილი იგი ზ არე მათშიგან იგი ცხოველი,
 მარამ რა ექნა უღონოს სიკვდილსა თვხას ელოდდა
 ზ სუეკუნოდ სოფლავსაც იქიდგან გამოელოდდა.
 გნენა ბარბარე გლორგადიხა.

გოგჩის ცხა.

(თ. ლექსანდრე ტეგეამის ლექსებითგან.)

გოგჩა, ცხა გრცელი, სმოგანებით ზღვისა
 მბაძაფი
 თდესმე ზრათთა აღქაფებით, ლელავს მზისსანკად
 ზოგეფერ ვით სარკე გულ უბოყლო, წმინდა,
 უძრავი,

თვს შორის სიტყვს ცის ლაყვარს ზე მათ.
მწვანეთა.

მაგრამ ნაქცევნი, მისთა კიდეთ ძამით მშობელნი,
საელოვნო ნიშნი შენობათა, კვლავ ეწოვანთა,
სად ევაგებულან დიდებულად ქალაქნი გრცელნი
ზე სად ღვს გხედეთ ოდენ ბუჩია ჭრაცამაღთა,
ჭმუნებათა თვსთა მხანველთა, აწიარებენ,
უდაბურება, მხუძარება, არაობა,
თვითა ზე გულისა კაცისას სევდით ავსებენ
ზე უნებლიეთ წარმოადგება, თხრობა ეს ცრმნობა;
აჲა ბაღათა დიდებულთა სერეული ნაშთი;
აჲა ქალაქთა ხინბულთა სევდრი უცხო.
აჲა ჩუქნისა მამულისა ნამდვილი საცო,
მხოლოდ აწმეოსე რას დაამუღსარ, სევდაც
ბრძობილო! —

ესე კმარა მულ საცნობო ყოფილ ცამარად,
სად კვლავ შეფენი მოწიწებით ესმოდათ მტკბარად,
ზე ცისა შიშართ გრგვინგიდიან სმანი ფსალმუნთა.
ღვს ეს ნაქცევი, სასიერად მაჩრდილობელი
ხედავს თვს ქუჩაშე დამხოქველად ოდენ პირუცყეთა,
ზოგჯერ ნადირთა, ზოგჯერ მსევთა, ზე სან წარ-
მეტელთა.

მუნ შეფარებს საქონელთა, შირით ზიდულთა.
ეს გროვი ქუთა, სახე მლილოს ოთხკუთხედისა,

ადგილ არს, სადა სავაჭრონი მდიდრად წყობილან,
 სოქესნი მსენი, კელაგანნი მოძიებლობისა,
 ზიოსა ქუჩენისას ამ საქმიითა აღრიც ცნობილან.
 მაშინ მათ ჰარის სძარ ყოფილა ქერურთა მქონე,
 არათუ ვერცხლით, ნდომითაცა ყოვლად მდიდარნი,
 აწ მცვრად აღევლან იგი ძალი ჭ იგი ღონე,
 მათთა განთქმულთა შემღებთა წარშლილან კვალნი!
 მისედე ამა გარკელსა ვაჟს, ქუაფრილსა ბნელად,
 კვლავ ასპარესსა, სად ჭქონათ ცაიჭთა სიბოლთა.
 ზოგის ცაცება, ჭაბუკთ მსყდართ გამოსაცდელად,
 შეებთა ცრიალი, ფიროთთ ცეცხრცა ჭ ისართ
 სიბოლთა.

ერთგნის ესეცა ქუანი ზეზნი ღღეს დასავსილნი,
 ურთიერთთანა კავშირებით აღმაღლებულან;
 მკუთვენონი მათნი, ბეზნიერნი ჭ კამაგოფილნი,
 ოღესმე მათში განცსრობილან, განშუქსებულან!
 აქაც შედარა ძალი, ძალაღს ცისცსა ამაყად,
 წყალობათა ჭ რისხვს ფრქუცებით მშართგელი
 გროპა;

აქაც უღრღნით ზურსა, მცრობას ეულები სიბოლად,
 ცრფილნი აქც მუქსტულოვან კვლავ ერთმანა
 ერთთა!

რადეცთ ბანოვანთ ზეენებანი, ასლად მშლილობნი,
 ჭაგვის სიწმინდეს მიუწიდაც საპირს ამ ცბისეს,

გარდნი, ზამასნი ჭ მსაკნი ჭ გიშრის შწეობრნი,
 რადენ ცხის ცურვად გარდულია სარკესა წელისას;
 რადენ ცხის შთვარეს თაგმოშწონეს, მაოთან
 შაასედვთ

უგრძენია თჳსი ჩარგულ ყოფა ჭ მოღრუბლვილა.
 მაგრამ რა? დროსა მსერულის ცელით, ყოვლითა
 წარწემენდათ

ციურთა მეობი მშეწნებოლბაც სსუათებრ მოსა
 თვლილა.

ფრინველი.

შეგო ფრინველო! შოშაის მშეგესო,
 შენა ტიკტიკა გული აღაგსო.
 ნუ თუ შენც ხეყბო, მშობულ ქეყქანას,
 მოშორებულ სარ ჭ იელოვ ამას?...

თუც შოგონებით, გახლებული,
 მოხოქჳამ უწყოლოდ, დწყოლუწყოლი,
 მაგრამ ვინ არის შენი მსმენელი;
 ვინ არს ნუეების აწ მომცემელი.

სით მოფრენილი, სდაურისარ,
 ნუც თუ რითა გაშმაგებურსარ?...

თუ მს მეოხებ, ვინ ერთი მოაგრობს,
 ვინ ძლიერებით, ყოველგან სარობს,
 ვის ჰუჭნის ცასცი, სკიბტრა, ცვრცვნი,
 პირფირი მშიძე, პირად ღლე ღსინო,
 ვინ განგვარინებს, მცერთავს ვნებას,
 ვის ქუჭპეკრდო მნი, გჭყოფთ განსვენებას!
 მამ განგოძელე მე შენი სცუჭნა,
 ჭ მით დამოცბე შე ყურთა სმენა.

დიმიტრი მეღვწეობს ყველსოვად

მ. ივნისს, 1859 წელს.

ს.....

სად არს ყვაგილო ის სოცურფენი,
 როს მოწიწებით შეგასი გელი?
 ჭ ცრფიანლებით ბუღბუღიოც მსცუჭნი,
 შენის მსყრითა იყო მოძლსენი!

ჰუჭნება იგი სრულად მოესდია,
 საბრლოდ გიმჰყრ გაფუთლებულსა,
 ფოთლონი შენნი გსყდავ ძირს ჭყრია,
 ჭ მსგავსები დაბლებულსა.

ცურდა ყვავილო ფერით უძგრთალო,
 ცრფიალებითა როძელს გემონე,
 აი! ასლაყა ფერშუძგრთალო,
 მარამ მივსდია ცნობისა გონე!

სოფლის მესთლობა შენც გამოსცადე?
 იმედი თუძეა, ღიღი სუგეში,
 ორიგ შენს გულში გიჯი დაჰსასე
 მაინც სიტყურფე ჰმანთიქე სიღრძეში...

გერ ისმენ გერას, გერც გულის მეგრას,
 გერც ოსვრასა, გერც გოდებს;
 გელრც ბუღბუღის ცრემლითა ყუფას,
 მამ რალს გაქნეუ ბლაფას ზ წყრას!!!

დიმ. ზერბევი.

მოკლეს ახალ-მოზარდს სეკონდისა,
დროულად დაბადების სრულს აღზრდიდის. (*)

ზარევეს მოქმედი ზეწის მეშვეობა შე-
დგენენ უმოკრესსა შვილს სოფლის პეტრონთ
მოლაქებისა. არის ორი ზარევი დედისა, რომ-
ელსედაც სრულებით ბრუნავს გვარდიული მი-
წის მეშვეობა. ეს ორი შვილი ესოდ მჭიდროდ
უზრუნველსა შვილის არის დაკავშირებული ზეწე-
ვითა უზრუნველად წყდმოქმედება აქვს ერის —
შეორებისა, რომელ წინდებს მიწის მეშვეობის

(*) ეს არის თარგმნილი აღზრდის აღწერის
ბაჟინის ისწავლებილად, რომელიც არის დამო-
კიდებული 1852 წ. სოფლისურის ადგილ-მამულის
პეტრონის ექვსეულში. ამ თარგმანში არის გა-
შედილი რაოდენიმე ადგილები, რომელიც არ
დავინახე პირველ სტატიის.

შდგომარებაში ერთს უმეორად გამოდგომა არ
შეუძლებს.

მათაჲთა, შეიძლება გაჩეჭნოთ ბინადარნი სი-
სნი, ძეგლობი იმისათხა ადგილებისა, სადაც
განსაკუთრებით ჭეყნოთ ზიარუცევ და სადაც კუ-
თიან არის ფრად მკირდი მსრუნველობა, მას
შედა, რომ მიუცეს მცენარესა გეოგრაფიითა შე-
წევნაჲ.

მასლობად ზეენას აირესისა, ფრად დიდს
სიგრძეზედ, რომელიც აწოდება ჯამბოსად, დიდს
უროსს ფრად ცხენისა, და სხიარ ჩქიანის სა-
ქიანლისა, სადაც არა სხანს გვალუცა მიწის შე-
შუბაებისა. მკირდე მკირდმა დაგლებამ მოსა-
სლობისგან გარდაქცია გარეშემო რომისა, ოდე-
სი საგსე სოფლებითა, სანაგებითა და ბალებითა,
გრცვლს უდბნოს სამოვრად. მსგავსს სამოვრად
შეიქნენ მინდარნი კალამარისა და ანულისა, სადაც
სხანს ნაქცევი მრავლისა ქალაქებისანი. რუსეთში,
კასპიის ზღვს ზირზედ, დონის უბასების ქუჩვა-
ნაში და სხოვადოდ სამკრეთის მინდვრის ლუბერ-
ნიებში, მიწის შეშანი უზირველესად იეოლიებენ
ზირუცევს.

ეს მაგალითები გვჩვენებენ, რომელ შეიძლე-
ბა ზირუცევს მოშენდეს წარმოცებით, მაშინაც,

თუნდ სრულებით არ მუშაობდენ მიწას, მაგ-
რამ იმ შემთხვევაში, ოდესაც იქ მოხსენი-
წარებენ იმით კმსაყოფელსა. საზრდოსა, ანუ
ოდესაც იმ მოხსენივთ გაეშეშა დეას შეზო-
ლად სალსი მიწის მუშაკი, მსუდგელი საქონ-
ლასა ჭ სსუა საზრდაყბის ღონისძიების მიმ კმი.

თუმიცა ზარუცევს ჭეგოთ იქ, სადაც არ მუშა-
ობდენ მიწასა, მაგრამ არ შეძლება წარმოვა-
გისოთ იმისთანა რაოდენიმე მაგალითი, რომ მიწა
შეიძუშაკებოდეს უზარუცევოდ; წარმოვაგება სენათს-
ვაში, შებაღობაში, შებოსტნობაში ჭ სსუებში.
გარდაწევით არის დამოკიდებული მოშენებაზედ
ზარუცევსა, რომელიცა ეგაძლეეს განმანახებელს
მიწის სასუქსა. ის სსუელი, ის ბოსტნის გვალი,
ის ენა, იქცა რომელსაც ქეჭვანას შესუდა
გერბად ღაღად ნყოფიური მიწის ნიადაგი ჭ სა-
სიამოვნო ჭეგა, მსწრაფლ მოუძღუოდებთან ჭ მა-
ლა მოესდებათ, თუ იმათ შორის არ იქნება ე-
გებებული ზარუცევს სადგომები, სადაც ცხო-
ველნი აძლეენ მიწის მუშაკს ძვრფასსა მისალ-
სა ნყოფიერებისასა.

მაგალ მიწიანს ქეჭვანის მკარებში, გითარცა
რუსეთში, საგუოთივ განშორებულით საცანსო ჭ
დიდის ქალქებში, ზარუცევს მოშენებას ეძღვ-

უფროსი შოგუნი ვითარცა მოქმედებას განს-
კუთრებულსა და განსსუიებულსა მწის მუშა-
ბასაგან. ღერძანასა და ჭანციაში, სადაც სასლობენ
უფრო მჭიდროდ, უკუ დაწესებულა იმ რე-
ანს საქონელზედ, რომელიც ეკუთვნის მისს
ანუ ფერძის (ქალქის განმარებით გაცემულს
ბაღით სასახლეს გომურებით, სასნაგით და სს. აგარაკს).
ვითარცა ამა მისს ანუ ფერძის მიუცილებლად
განუშარებულს ნაწილზედ. ანგლაში და ლოლან-
დიაში ზარუცევს საფომები და სასნაგები არიან
სრულებით შეერთებულნი, ერთი არ გამოდგება
უძეოროდ, სწორედ ესრედ, როგორც ფაბრიკა
(ქარხანა) უმაჰინოდ (უმაქანოდ), რკინის გზა
უპაროგაზით, (უურმით, რომელიც მოძრაობს
თრიაქის მაშინით).

ზარუცევს მოჰყება შედეგს უსუსა და სწო-
რეს წყაროსა სალხის სიმდიდრისასა, ეს მცო-
სოფლიურის ადგილმამულის ნატრონობისა, თუ
რაც უკედ იწარმოება, უსუსად აჟილდოებს შრომისა
და სარგისათვის.

სურას გიცევთ იმაზედ, რომ ზარუცევს ფეინი
შედეგს მიუცილებელს სასუქსა, შემსახვსა მი-
წის საყოფიერებისასა, რაცა ესრედ საჭირო არს
ადესაც თან და თან პრაგულდება სალხი, რომელი

საგამო მოიხსნაგების ბევრი საზრდოა და თან და
თან ჩეჭნი მაწა, მცენარეების შემუშავებითა, ულ-
ნოვდება, — თვით მოშენებული პირუტყვ შეადგენს
საძელოსა, უსრუხველ ჭეოფს გაცთა რძითა და
სორცითა, ამოვს ევროვე ცნობამოსსა და ფე-
საცძელსა.

ეს უსიცოვანი მეცობარნი და თანა მოგზაურნი
გაცისანი პირველნი შესვდნენ მას დასაბამიდან
სუკუქეთა, შეთანამორობენ მაწის შემუშავებაში და
გარდაცანაში დიდთა და მძიმეთა სადებთა ერთის
ადგილიდან მეორეზედ, არ ითხოვენ არა რამეს
სამაგიეროდ თავის შრომისათვის, თვნიერ მიუტო-
ლებელისა საზრდოებსა სიცოცხლის დასაცველად,
მსასურებენ ესრეთის სასიით სიცოცხლეში, სოლო
შემდეგ სიკუდილისა დანაშაუნი მათის სცეულიდან
ამოვდენ სარგებლობასა.

სოფლის ადგილმამულის პატრონი, თუნდ
მდიდარი მფლობელი, მექონი ათასის სულის
უმისა, ანუ ღარიბი — მღაბლის წოდების გაცი,
მექონი მცირედის მიწის ნაწილისა და ერთის
პროსისა, — ყოველთვს მიიღებს სარგებლობასა
შენასულის საქონლისაგან.

ყოველი, რაც არს თქმული სარგებლობასა
ზედა პირუტყვსასა, უპირველესად შეესხმის რქო-

ანს საქონელსა; ამისგანა მოჰყება ზ შენსა
 იმისი, შინაურთა ცხოველთა შორის, სიძარტლით
 უნდა ღიბს იქმნეს საკუთრისა პაგრონთ ყურად-
 ღებისა. რქიანი საქონელი შეთანაშობობს შიწის
 შეძკიან , აძლეფს სასრდოსა, განსაყიელს ზ
 შიწის სასიქსა სსეცზზედ უიქცესა ზ კარვის
 თქუბისსა.

(განცრქელება ისილეთ შემდგომს წიგნში.)

იოანეს მამაცაშვილი

მოიხრონა.

(გადმოთარგმნილი რუსულითგან.)

I.

გითარცა ანელიზანელი & მილლიონის პაც-
რონი, სერ დეონ ლალიფაკს, ფრიად მშვენიერ
ათისა; გარნა გონიერი, ხელის ეულისა, მკრთა-
ლი & სულ-გრძელი, ერის დროს მივიდა რა
სანახაგად მარიანისა, ჰარველ მსაგვრად სსეცბულისა
გენერალის ქალაქსა შინა, სასა სამსაგვრო სასლმა
მშვენიერად გამოეფანალი თავი ერის ემწავლის
რომელის ქალისა, რომელიც წაიშობადეცნა ნამ-
დვალს სასეს მშვენიერის უცნობელის გვარისს.
— რა არის ესე: მხოლოდ ფიქრის გამოძახ-

გულშია, თუ ნამდვილ სსე გისიუ? ჭიოხს
მან მსაგვარს.

— ნამდვილი სსე, მიუგო მსაგვარმა, სსე
ემაწვლის ჭ პატიახანის ქლისა, სცელლად წო-
დებულისა, რომელსაც იცნობენ ყველა მსაგვარნი
რომის ქლაქსანი, ჭ მას იქონიებენ გადასასაგა-
გათ. — ბაღს გიმეოფებოდი რომის ქლაქში, გად-
მოვიღე გელაგელ მისი სსე. აწ მსურის ნამ-
დვილიდამ გადმოვიღო მაღონად.

— წინათვე გვიდულობდ თქუწნეან ამ სურათის,
მიუგო სერ დჟონსმა, მხოლოდ ამ პირობითა
დაწვეო შესრულება ამისა მწაფლად, ჭ შე მსა-
გვრობას ამას წავიღებ გენცდიდამ.

— შე უკუწ მოვასსენყო, რომ მსურის და-
საგვა სცელლისა, ვითარცა იგი არს ნამდვილ, ჭ
სცელლა იმეოფება აწ რომში, უ. სერ დჟონ.

— დაბარეთ იგი რომიდან, ჭ შე მოეცემთ
მის გზის სარგს. —

— ეს შესაძლებელ არს სცელლის ჭყავს გე-
ნეციაში მონათესავენი, რომელთაც, მისივს იქ-
ნება სსიამოვნოდ, მხოლოდ ვინ გავეზავნოთ
მის მოსაყვანათ?

— ჩემი მოსურსა მსსური. იგი მოჩხილგებით
აღასრულებს ჩემს პმანებას ჭ მოიუფანს მას რომ

ზიდა. ამს შე ვიღებ კისრად, ამასთანავე შესძისა
ანელიჩანელმა, ვილიამ!

ვილიამ გამოცხადდა მსწრაფლად, მზგავსად
რისამე მართულთ მომართულსა. —

ბატონმა მისცა მას წერილი მარიანის სსეო
ლობით, ბუმაყნიკი სავსე ფულით & ბანკის ბილეთით. —

— წავედ რომის ქალაქს.

— ბატონი ბმანდები!

— იპოგნე ემაწვლი ქალი, რომელიც არ
აქ დსაცული, & მიეც მას ეს წერილი.

— ბატონი ბმანდები!

— მოიგვანე იგი აქ, უიმისლოტი არ დაბრუნდე.

— ბატონი ბმანდები!

II.

შემდგომ ათის დღისა, სტელთა იგდა მარიანის
სამსაყვროს ოთახში —

ვითარ შეიძლო ვილიამმა აღსრულება თავისის
ბატონის ბმანების? ეს არის ხიდუძლო ვილია-
მისა, არა ცნობილი არაფისიგან, ამიტომ რომ,
გარდა ორის ლექსისა: ბატონი ბმანდები, მას არა
რამე უოქქეს გამგზავრების დროს.

ოდეს სერ ღეონ ღალიფასმა იხილა ემაწული, ზომიერი ქალი, განცვრება მისი. შეიცვალა, აღცაიებულ მსიარულებად, მის ღროიდან გამო-
ესვლელ დარჩებოდა გვარიანის სამსაჯვროს სა-
სლში.

სცელლა ცხოვრებდა თავის ზიმის სასლში, ზომელსაც ეწოდებოდა ცერესა. ესე იყო სასიით, მიმზიდველი, ჭ ვაჭრობდა ყვავილებით. — ყო-
ველი მოვსაური იცნობს ცერესას თავისის გან-
სვავილების ცანისამოსით: კაბა განიერის კალ-
თებით, წულუბი ზანცებით, კისრის სამკაული,
ჩამოგდებული მერდამდინ, თავსასურვი ღენცებით,
ჭ კრუცებით მორთული.

სერ ღეონმა იწყო სეიდვა ცერესასთან კო-
ნობით ყვავილებისა სცელლასათჳს, ყოველ ღროს
როცაკი ანელიხანელს მისცემდა ყვავილის კონას,
ვაურცობდა თავისის კელით კაბის კილოში მის-
დგრის ზაის. (ესე არის საცელი სსუა გუარის
ყვავილისა).

ვარდა ამისა, სერ ღეონს აქებდა საკუთარი,
მუსაიდობა თავის მსასურთან.

— სემა ვილიამ, ყოველ დღით იყიდვე
რესხისაგან ყვავილების კონას ოცის მალანგირით.
(შეადგენს მცირედ რასმე მეცს იქმეს მაურზედ.)

— ბატონი ბჰანდები!

— ამ კონას მიიტანდე მარიან მსაცვართან.

— ბატონი ბჰანდები!

— დაიკდიდე ვინამ იქ მოვიდოდეს სცელლო.

— ბატონი ბჰანდები!

— ოდეს მოვიდოდეს, მას მისცემდე ყვაგილის კონას.

— ბატონი ბჰანდები!

დასაჯვა სცელისა ადრე ერთისა თვსა შეუძლე-
ბელი იყო, ჭ თქუენ წამოიდგინეთ, სცელლის
სადგომ სასლოში, რა გვარი ყვაგილების ბალი
უნდა შემდგარიყო.

თავით თვსით იგულისხმება, რომ უზნობა ანუ
მესაიფობა ანგლიხანელისა ემაწვლ-ქათან ჭ
მსაცვართან შეადგენდა უმეცესს ყვაგილოვანს რასმე.
იმით შეეძლოთ ელაპარაკნათ ერთმანერთმორის
ორს ყნასედა: იტალიანურათ, რადგან სერ დეონმა
იტოდა ეს ენა, ვითარცა თვთ იტალიანელმან, ჭ
ფრანციკულად, როძელიოც მარიან მსაცვარმა ჭ სცელ-
ლომ იტოღნენ ვითარცა თავიანთ ბუნების ენა.

III.

ოდესაც თავი მადონისა იყო შესრულებული,

ოსტატურად, სერ დეონ ზივიდა ერთს დღეს
დილით მსაჯვართან ზე უთხრა მას უხუდარის
სახით.

— მე არათუ გეიდულობ თქვენგან მხოლოდ
მსაჯვრობას, არამედ მსურს ჰსყიდვა ნამდვლისა.

სყიდვა სცელოსაც! შეჰსძისა მარიაში. — განა
ხევენ გიმყოფებით ანგლიაში, ანუ ინდოეთს
უ. სერ დეონ! იცალოაში დედაკაცნი არ ისე-
დებიან... უკეთუ თქვენ არასაბო ქვრივი, ანუ
უცხოლო...

— მე ვარ უცხოლო ზე არ ძალ-მიძს ცხოვრება
უსცელოლო.

იგი არს ღარიბი, ზე გამოიკვებება, ამოვს
რა თავსა თვსსა ნამდვლ დასასაციათ. როგორ
ჰგონებთ თქვენ: რაოდენი ალუთქუა მე მას სა-
ყიდელი, რომ იგი გამოძეგეს მე ღონდონს?
იგი შეუღლება მე ზაცეკში, სურჯლისამერ თვსისა;
მე ვთხოვ მას მხოლოდ ნებას სედვსას დღეში
ერთ გზის, ვითარცა ვსედავ მე მას თვე თქვენ
სამსაჯვრო ოთახში.

— სწორე ვითარა, მიუცო მსაჯვარმან, ქსევა
თქვენსი მგავს არის მამუცის რიცხარისა, მხო-
ლოდ გარეშე ყოვლისა ხეველუებისა. ვირხვეთ
თქვენ თვთ უთხრათ მას ზირ ზე ზირ.

—გეუღები აღჭურვო გაბედვთ, უპასუხა
ანგლიხანელმან მწუსარებით, ჭ უკეთუ მივიღებ
მისკან უაოსა, ცეკვასა ვიკრამ წინაჲ მისის სურათისა.

IV.

ორი დღე სერ დეონმა თავდადებით თსუზა
სცეცელასთან მისაწერი წიგნი. მესამე დღეს მან
მიუძღვა მსასური თვსი.

—გამიგონე ვილიამ.

—მამანე ბატონო.

—მიუტანე წერილი ესე თვთ სცეცელას.

—ბატონი ბმანდები!

—ეს წერილი, ფული ჭ კონა გარდისა მიეც
თვთ მას.

—ბატონი ბმანდები.

—არ მოსვდე უკან, ვიდრემდის არ მიიღო
პასუხი წერილით.

—ბატონი ბმანდები.

V.

თუთსმეც მინუცში ვილიამ მივიდა სცეცელას
სადგომ სასლში, რომელიც ის აყო წარსული

სვამს. — გილიამ უცდიდა სალამოდინ, იღვა
შეუძურელ კარებთან, ვითარცა მტუტლი, გიღრე
შვდ საათამდინ.

ოდეს სცელლა დაბრუნდა შინ, გილიამმა მისცა
კონა ყვაგილისა, ბუმაყნიკი ფულით სავსე ჭ
წყრილი.

წყრილითა ამით ანგლიხანელი მიიპატუჟებდა
სცელლას თავისთან ღონდონს ჭ ყფიუცებოდა,
რომ სერ დეონ ღლიფაკი მოიკლამს თავსა,
თუ გინიცობა მიიღებს უარს.

ბუმაყნიკში იყო ათი ათასი ჭუნგი სცერლი-
ნეო (ესე იგი ემესი ათასი თუმანი, მცირედ რომ
მეტე.)

სცელლამ გაუშო თავისთან კონა ყვაგილები
ჭ მიწყრილი წყრილი ჭ ბუმაყნიკი დაუბრუნა
გილიამს.

— მე უცდი თქუცხს ჰასუხს, უთხრა სცელლის
მსხურმან ჭ ეულდამეუდროებით ჩამოჰდა კი-
ბეზედ.

სცელლამ იფიქრა, რომ მსხური იგი წავა
თავის გზაზე, თუთ შევიდა ოთახში. — ეარა იმ
ღამეს როდისაც იგი ჭ მისნი მონათესავენი და-
წუნენ დასამანებლად, მოესმათ მათ კიბის მკრით
დიდი ხმანურობა, ჭ გამოსცვიდნენ შესაყობად

თუ ჰა მომდარა. — მეტყუროს ჰა ნასეს უცნობი ანგლხსელი, მწალარე კიბესედა ედილობა დენ მის ცდაცდებს ეზოდგან სენით ანუ ძალით.

გილიამ ებრძოდა მათ ღერკულის მსწერბით. მის უკუშ ხედავ ქვეშ ოთხი მოჭიდავე, ჭეფიგელი მათ თქმსედა, სეფინაზედა იუ მექროზ ბ.ზედა უბასესებდა ერისა ჭ მასეფ.

— ბატონი ბძანდები, რაგი მივიღებ ზახუსს.

სცელლამ მოიფიქრა, როდისაჲკი იქნება მიუცემა ბოლო გილიამის ფიჭვობას, დაუტყვა იგი, მომრეფი ეფიგელთა, მგდამაჲ წამოსახსნამათ გუბის ზირეფო ასახედელსედა.

განა ცერეკას ფიჭვილებით მივიდაჲს ზეპროლო იგი მასეფი ჭ იფიქრა რომ იქნება აი ეჭმოსობათ, მკითხა მისი გინდა რომ ჭეჭეფიო რან?

— ბატონი ბძანდები, წახობათეჲ გილიამმა.

ცერეკამ მაუცანა ფიჭვობით, ერთი მანა ღვინო, ორი ვირგახქიანი პერი, მეოთხედი ნაწილი ცხვრისა, ღორის ფესი, სიღუქუთი, ყველი ჭ მინიაზო ოცება.

— ბატონი ბძანდები, განამეორებდა ანდლიჩანელი.

ეფიგელივე წემოსსეხ ბუელი სხობეცე მსწერებ თვალ დასამხამებში. დარხა მსოღოდ მკურმეფი ჭ ძელები.

მაღლობა მოასწვნა ჯერყვას & შესხსა, ბაგო-
ნი ბანდები. შემდეგ გილიამ გეყვანა წამოსასხამში,
დაწვა ადგილზედ & ამოუტყა სვრინვა, რომელიც
ასმოდა მოეღ სასლში.

მეორე დღეს დილით სტეულამ ჰპოვა იგი
უწინდელსავე ადგილს. გილიამმა მოუძრა ბუძ-
ენიკი & წამოსაძეკა ჩვეულებრივ თხსივე ნათქვამი
საგებო: ჰს ბაგოსო, მიბოძეთ მე ჰასუსი წყრი-
ლით. სტეულამ ამასეჲ ჰასუსი არა მისცარა, მა-
გრამ გილიამმა მოაწყინა რა თავი თავისის ჩა-
მოუცულობით, — ეაჰევა მონათესავეთ წირგაყედ.

როდისაც იგინი დაბრუნდნენ შინ საუზმის სა-
ტყელად, ნსყს რომ გილიამ იღვა თავის ადგილს
გითარცა მცველი, ერთი კილი ჰქონდა გაძეყრი-
ლი ბუძენიკით & მეორით ასხოვდა ჰასუსსა.

ჯერყვას ასხოვდა რა მისგან სუიდეა ყეგვილთ
კონყითა, ამლეგდა გილიამს სატყელს & ხსმელს,
& ეს მსასუ-ნი დაბინაყდებოდა თავის ადგილს,
მსეყესად მსედრისა, წყნაროდ ამლების უისისასა.

ეანგლო დღეი, & რაკი დაღაძდა, ეანმკორდა
მესობლებთან იგივე სმაყრობა & ჩსუბი, გარნა
ჩივლიდი უბრალოთ. —

VI.

შესაძებ დღეს სცულოს მოაგონდა შემარწუნებ
ბით მოწერილობა სურ-დუონის ღალიფაკისა.

«აღს დღეს შემდეგ თაგს მოვიგლამ თუ მი-
ვიღებ თქვენგან უარს» ქალი ესე გაიქცა ვილია-
ამთან ჭ მოწიწებით ჭკიასამდა მას.

— ეანა ბატონს შესს შეუძლიან აღსრულება
თაგის შექარის?

— რასაკუზებელია ბატონო, მიუცო მსასურმან
ჭ მიუშვერდა ევლს ბუმაენიკით.

სცულოდ დასედა საათს ჭ შემარწუნდა. შემ-
დეგ ამ გვარის ფიქრით ბოძოლისა, რომელიც
გამოისასებოდა მის მშენებლის ბოძსად, აიღო
კალამი ჭ დასწერა მოხატუბით.

«მოდიო, სურ დუონ ჭ ნუ მოკუდებით.»

ქალმა მისცა წერილი ესე ვილიამს ჭ გა-
მოართო ბუმაენიკი გაუშინფვით, ჭ დაიბრტ-
წინაბე მღუთის მშობლის საცხა, მვერუბოდა,
რათა მან მისცეს დარიცხა.

მსასური მსწაფო გაიქცა წარმოსაქურა
დიად სურ — ჭ გაკურწეო ქალაქსაგნ მსკა-
ხად მუღდისრისა. —

და მოწიფა თაგის ბატონთან ნასა, რომ სურ

დევნი აკსებდა დამბახს წინაშე სცელოს სუ-
რათისა. —

VII.

განგლო რა ნასივარ საათთან, ანგლიჩნელი,
შოსაიულო ვითარცა ემაწვლი, შევიდა რომაელის
ქალის სადგომში. — რაღი დარხასა სცელოდ იგი,
გერ ძალ-იდა დაფარვა თვის კმაყოფილებისა,
ემინოდა, რომ მის პასუხს არ დაუკმაყნებინა.

სურ დევნი იყო მსოლოთ პირპეროლო, გო-
თარცა მომაკუდვი, რაღი შეესო კელს ქალისას,
მუნეე ჩამოვდა სკამზედ ჭ სუსტის სძით წარ-
მოსაქე, გმადლობ. —

შეძლეც ზოდენსამე წამისა ჭკითსა ანგლიჩა-
წყლმა ქალს.

— რადის წავლო ჩუქს ლონდონს?

— პარგელოთ ვისეოლოთ გენეციის ქალაქში, უჭა-
სესა სცელოდ. თქუქს გსურდათ სიგუდილო
სურ დევას, მე გაჩეყნებ თქუქს იუ ზოდენი.
უძურგასესია თქუქს სიოცოცსლე.

— ჩუქს ურ გიცნობთ ერთანეოთას ეერეთ, მაგ-
რამ გვიცნობთ.

სურ დევნს არ ეეურებოდა, თუ რას ეუბნე-

ბოდა სცეოლა ჭ წაქევა მას.

რასაკუთრებოდა იგი წაქევებოდა მას უთქმელათ,
ქუჩების იქითაც.

წარველა სცეოლამ წარვეგანა იგი ჭ თაგის
ბიძის ქალი, მიანწილე მისის განზრახვაში, მას-
ლობელ ადვილს, სადაც იდგა ხსენ მადანასი.

მაგონა იგი შემეული ყვავილის კარებით.

— ეფეხობათ ეს უფეხობა? ჭეიშის ქალმა
ანგლისანელს.

სურ დეონმა შესედა მას განკუთრებით.

— ეს რის რაი კანა ყავილისა, რომელიც
წარველათ მე თქუჩხვან მიძლია სხეულად.

— იგინი ღამტეხიან, მაგრამ საცა ასხა არიან
აქ ანუკილთა დედაფოსაცან. —

— წაწედი ეხსთა, რამეც არის მანძარებუ-
ლი ფული, რომლითაც თქუჩხვან ყოველ-ღეს
ჭედილობთ ვევილეშ.

ამ გზით, ცერესამ წაწეგანა იგინი ზნელი
ქეხი — ქახში, სადაც იწვა მშობიარე დედაცო-
სლად ზიზილის ერძით.

— იგინი აწეჩენ ხლხედა უთხრა სცეოლამ,
მხოლოდ, თქუჩხვან სურ დეონ უფედეთ მათ ქუძ-
საყებო. მიიღეთ მათგან მადლობა ჭ კუჩხივით.
სამოლო დედა ერძისა წამოხდგა ქუძსაყე-

ზიდავს ჭ ცრემლით დაუხველა ძელო უცხო ქვე-
ყნის გაცხი, რომელიც აგრეთვე ცრემლივდა,
ჭსკვერიადა რა პაცივის რეპით სცელვას, ჭ რა
გამოდირდა მუხნითგან, საწყალის დედაკაცის სცო-
ლსედ დასდგა თრი თქრო. წარვიდეთ აწ სსუიგან
მცუოდა ემაწვლი ქალი, თქეჭნ უწეით, რადმ
შე მიმილია ასი გონა ყიავილისა.

— ჭ თქეჭნ გავიბწენებიათ მით ასი მადო-
ნა? უბასუსა სერ დეონმა აღჯაცებითის სიამოვნებით,

— ჭ შე მომიოწენია ასი სული უბედურნი
თქეჭნის სსეულით, დაუმატა რომეღმა ქალმა.

— შე მსურის მათ ყოველთ ნასე, შესძასა
სერ დეონმა, შესფოიებულმა გრძნობით, რომე-
ლოც თავის სოცოცსლემა არ გეძნო.

წარვიდენ ივინი სსუა ჭ სსუა საწყალთ ქუ-
ხებმა გენუციის ქალაქისა; ეწვანენ ავთამუფთ
დაბლ სალსთ, დაგრდომილთ მოსუცთ, უეუოდა-
ღებობით დაჯეგებულ ერმათ, ქვრივთ, არა მქა-
ნეთ ცსოვრების ღონისძიებისა; ისილეს ამ გზით,
ყოველ გვარი უბედურება, ვნებულობა, რომელიც
განუძორებელი არს დიდთა ქალაქთა შინა; ჭ
ყოველ ადვილს ჭსტერეგდენ ცრემლსა, ვედრე-
ბასა, სმას მსიარულებისას ჭ მადლობასა.

ანგლიჩანელი იყო მეგდარი ჭ სცელლა ეჩვე-

სებოდა მის ანგელოზად.

—ოქტუბრს ეძიებდით ზედნიერებას სერ დეონ
მსაქმე რომაელმა ქალმა, თავს ვიწყებდით გამც
ნე ცხა მისი, გარნა ვერცხვით არ მოგზაობდით
გარეთ. — წარვიდეთ აქ მინ ჩემის ბაძის ქალთან.

VIII.

სცელლამ ამოიღო მანდილიდან ბუმაყნიკი,
რომელშიაც იყო ათი ათასი ჭურჭლი სცელისნი
დ უკანასკნელი კონა ევანგილისა.

—ამ კონას მეკანასამ ჩემოვს, უთხრა ქალმა, დ
თუ ოქტუბრს მოგვწონებთ დაინახულობთ, რომე
ლსაც მოესწემ ოქტუბრს ფულისა.

ანგლიზიზელს არღა ძალ ედებ, თავისა თვისისა
შეკატება, დაინოქა წინაშე ქალისა, სანთგა მოღუ
გება, რომ გერა სცხა იგი, რომ მოქმედებდა
მის, გითარცა სავანსა მსაგვრობისსა, რომ უნა
ცოთ ჰყო თვისის მოქმედებით, რომელიცა არა
იყო მესაფერ მის ქალის გამნობისა, დ დასას
რულ ემდობოდა, რომ მიეღო თხოვა მისი,
წინააღმდეგ ეანცხადებულთ, სიძლიერე დ სცელ
წოდება.

—ქორწინება? უნახუბა სცელლამ დიმიტრი,

მადრი შერლობა. — მომდევნო მე.
 ზოგჯერ ანუ ენა სერ დეონის დანაშაულის
 თუ ამ საგნსავე მე მანდოდა თქვენთან მან
 ლაპარაკება. — მომდევნო მე.

IX.

მომდევნო ქალმა მოიყვანა ანგლიხანული ერთი
 მცირედის ოთახში, მუორე ეტყვი იმდენ ხანისა,
 სადღა იდე სტელის მადრი ოთახში მან მე.
 შემდგომად დედისა გამწვანებდა მადრი
 გამწვანო ქალი მუდგომისა ეტყვი სტელისა.
 დედა სტელისა, როგორც სხნა ქალმა
 მუდგომისა ოთახში, მომდევნო უდრისა ოთახში
 მადრი მანსა, გამწვანებდა ქალი სტელისა მან
 მან, ეტყვი თუთა ეტყვი ოთახში ოთახში მან
 დედა უდრისა. სხნა ეტყვი ოთახში მან
 სტელისა, მომდევნო გამწვანო კაცი მადრი
 წვლი ქალიც წამოადგინდნ ადგინდნ სტელისა
 მან, ქალიც სხნა ოთახში მადრი მან. —
 გამწვანო იგი ქალი ეტყვი სტელისა.
 მომდევნო სიმუცხით ადგინდნ თუთა ოთახში
 მან, გამწვანო კაცი, სტელისა ოთახში, დედის
 მან თუთა, სტელისა ოთახში მან მან მან
 მადრი მომდევნო მან სხნა, მან სტელისა

მოსათ ციციგელის ფესებით წარმოუდგენდა შესხი-
რებაში თვთ სერ დეონს, დავითის ჭ ლეოპოლდის
მოთხრობა.

— სერ დეონ, ჰქუე სეელლამ უხუმარის
სსსით: მაქუეს ჰაცივი წარმოდგენად ჰემის მამი-
დისა, ჰემის ბიძის ქლისა ჭ მისის საქმი-
როსი. —

დეონსეფა ჭ მართი იქნებთან უთუოთ უბედნი-
ერესნი შორის მომაკუდაეთა ვანკის ქალქსა
შინა, უკეოულა ძალუდგასთ ერამანეთთან შეკრებდა
სუეკუნოთ; გარნა მამა მართისი სასოვს მსოთე-
გს სამს ღონდოლს, რომელიც შეადგენს იქუშნს
ანგლიურს ფულის სუთას ჭენც სეელორისგ. — მა-
მიდა ჰემს არა აქუეს არცა მცირედი შეძლება;
დეონსეფა მუშაკობს მსოლოთ გელსაქმით: მათ
არცა ძალუდგასთ მოფიქრება, რომ ოდესმე მათ
შეძლოსთ ქონება ესოდენის ფულისა. — მართამ
გადიწევჯა იგის ფიქრში, რომ მოინაგოს ქო-
ნება ესე, რომლის ღონისძიებითაცკი იგოს სეადრ
მიემკნაგრება იგი კალიფორნიის გზაზედ, იქნება
სომაღლის მაცროსათ, ჭ ადვილობრივ რომ მივა,
მადის მასრელ მუშაკათ. ან მოკუდება იქ, ან
მოვა ფულოთ; უკეოულა მოკუდება, მაშინ ჰემი
ბიძის ქლი გელარ შესძლებს სიუცსელს უიმისლოთ.

— გნებავთ, თქვენ სერ დეონ, რომე იგინო მოგარჩინო უბედურებისაგან? თქვენ ფიქრობდით ზუგუნიერად, ქრისტიანად, სწავლიდით, ეს არის მეგარებელი. თქვენ დაგრჩებათ თქვენის ფულიდამ ცხრა თას სეთასი ჭენი სცერლისცი, ჯ ჰეში საუკუნოთ მადლობა. დაბოლოვა ამით სცელლამ უბნობა თუხი, უბრუნებდა რა ანგლიხანელს თავის ბუმაჟიგს საეს საუნფით.

— სად ჯ როდის ჰყიმილიან თქვენნი ნასვა ჰკითხა ღალიფაკსმა, შეძბრალუბელმა, აღტურვილმა მსიარულის გულით.

— რომის ქალაქში, ჰემს მშობელს დედასთან, რომელიც მიმიგლის მე ჯ, რომელსაც გაცხოვრებ მე ჰემის სელობით, — როდისაც თქვენ ცნებაესთ ჯ როდისაც თქვენ მისვდებით სრულთად მსიარულების ქრისტიანულის მოწყურებისასა.

სერ დეონი ამ თქმაში მობრუნდა ჯ მისცა ბუმაჟიგი საესე ფულით დეონეფს.

სცელლამ ჯ სრულთად მისთა მონათესავეთა დაიხოქს.

ბატონო სერ, შემოიძახა ამაგ მინუტს ვილიამ შეალებდა რა კარებს, ცხენები მშათ არიან, ჯ თუთ მსაცერობაც მარინისა ჩამიწევა, როგორც

შეონდა მე თქვენგან ჰმანება.

— მე დამრჩება მაინც სურათი, შესძის ანგ-
ლიზანგომან, რომელიც სულს ვერ მოიბრუნებდა
ცოროლით ზე გამოვარდებოდა ვარგო.

X.

ერთს თვეზედ მართლა შეირთო დეონგეა, ზ
ნაცუღად სამის ღონდოლის, მოიპოვა სამოცი,
რომლითაც იქნებოდა მასლანის ას ოცი უბედურ-
ნი, საწყალნი.

სცეგულამ წაიღო თავისთან რომის ქალაქს
უკანასკნელი ეონა ევაკილისა სერ დეონისაგან
ნახიქები, სადაც უწინდელსაჲთ აცოხსნად მსასუ-
რებს დასასაცუად, გასამსიარულებლად ეოგულთა
მსაცვართა.

გარსა ჰგონებენ, რომ იგი მალე დაუბრუნებს
თავის ეკლობას, ამიტომ რომ რომის გაწყობი-
იერ დაბეჭდილი ამ დღეებში შემდეგი ცნობა:

საუკუნო ქალაქში მრავალს უბნობენ ამ ას-
ლო მსხო დროს მომდარ ვითარებაზედ: მდი-
დარი ანგლიზანელი სერ დეონ ღალიფაკისა მოი-
ნათა ფრანგთა, მიმარქმულად მისსა იყვნენ გა-
მანხნოლი ზე ნასსელებელი გენერლის მსაცვართა.

მარიანი ჭე ემაწვლი ქალი სცეოლა, რომელსაც
უწოდებენ აწ მუნ რომის მარგალიტად.

ესე მოიხრობა გადმოგთარეშნე აწინდელის
1860 წლის № 9 ინგალიდის გაზეთიდან.

აღიქსანდრე ზაქ. ძე სულობანოვი.

მარცის 4-სა ღვესა.
ქ. აღიქსანდროპოლი.

საღიებოს ჟურცელი.

(ქ. ცვილის. 1860 წელს. პარცის 20-ს.)

(მიწეზი მოლაყბის გაჩუყბისა. — ავათ,
მყოფობა მოლაყბისა ჭ უცნაური ცი-
გება. — მებუკებობაგან მოლაყბის შეწე-
ობის მიცემა. — საკრველის სიზმრის
მოთხრობა. — ქაჯეთის ქეუწყება ჭ
ჩხევა ქაჯებისა. —)

«გაა თქუწ ფარისეველხო ჭ მოძლუარხო,
ჩამეთუ მშიერ ვიყუ ჭ არა გამოამზარდეთ მე
სნეულ ვიყუ ჭ არა სუგემ მეციით...» ვიდრე
კაცი ცოცხალია ჭ ამასთანავე წელს მოსდებს
ყოველი შერდვის, ყველა დასაოხის, ყველა უსი-
ნის ჭ ყველა გულითადი მეგობარია რაკი ღიხუ
გამოელაია, რა რომ წელი მოსწედა ჭ საფანელი
შემოაკლდა, რაკი მოცდა, — გათავდა. განსვენე-

ბუღი შეკნინი გვიწერს ჰარველი ანგლის ჰო-
 გი, თავისს გამოუცდი ამაკუდა ჯ დაფულის,
 დაფუეს ჯ დაფიწესო!» დიდი გეშმარიტება!
 საეკარუნო მკითხველნო! საკრეფლო? ერთგულ-
 აკანო როგორ არ გაიარეთ სალოებო მუდანსეფ
 ჯ არ შენაშნო, რომ აგერ რამდენი ხანა აღარ
 დამცნაო თქვენს მოლაყბე თავისს საეკარუნის
 სალოებო ნსკით, სადცა შემქნო ბუღის კარ-
 გის ჯ ბუღის ავის შეგეობა, რომელთაცა რასა-
 გზავლია მამანე თქვენს მოცასხენდით. გოც-
 ლებით ჯ იკითხეთ მისეწი ნეცა რა იგოგო?
 რომ მოცასხენდო დამნაძაყნ. გარო, მერე რამდენ
 გზს? მოლოთნეწო! წინაშე მამულისა, წინაშე
 მოცასისა ჯ ამასეფ მუტი რაღა გინდოთ საღმრ-
 თო სუცეწა: «ბოლსა შინა მსადღ ჯ მე აღეიარო
 შენ...» უკაცრავო კი ნუ ვიქნები ჯ, შეონია
 ხეწნი წინაშისი ასე არ აღსრულებდნენ თავიანთს
 მოგაღებოდა!... გარკათ იცით ჯ დარწმუნდებით,
 რომ მოგვარსართ ქროველები, როგორც ხემნი
 მოძმენი, გულის, სულის ჯ ყოველივე ხემის
 სრულის გონებით, მამახადამე მოგაღენი იყავით.
 მოგეკითხეთ ბმანებო, სად მოგეკითხეთ, რომ
 შინა არ გიცოდითო. — სადა? თუ გული გულობს,
 ქადა ორის გულით იტყვიან, ანდაზად თქმულია.

თქვენ სომ არ მომიკითხეთ ზ, ისევე შე მო-
 ვიკითხადო. მე, საწყალობელი ზ ჩემს სპოვო-
 ლუბსაჲს განსდევნილი; მე, რომელსაცა შიძი-
 რაკისათჳს ქვთ ჩაქოლასა სხობადით ლაბა-
 შსეკებად, მეც მოვიკითხავთ. მაგრამ პირველად
 ესეი უნდა მოვასწენოთ, რომ (კი არ მომერიდ-
 ნოთ, ღმერთმა სომ იცის შესყარი არა მჭირებია,
 ერთი უხამსულები ცოცხა შემამიდგა. იმისთანა
 ცოცხი, რომ... როგორ ენაძნით?... ჰო! თუ
 ბძანებულსართ როდისმე ზ მესწრებლართ იანგრის
 თთვეს ზეცურებულში, საღვ. თქვენს გბალებს
 ლწილურის სმა ზეცადის აღწეულა, სწორეთ იმ
 გვარი. აჲ დასწევლა ღმერთმა! ჰერე რა ცოცხია,
 ექესის თთჳსა, ექესის გვარისა, ექესის ღლისა,
 ექესის სიათისა, ექესის ძინუცისა ზ ექესის წა-
 მისა! არა, ენა ცოცხისაჲ სოფლურსათ ვად
 ჰქონია? მაგრამ რა, რას განზიან? რას არ ჰყავს
 წაით უცნაურს ჩემსს დროში? იმისთანას რას
 იცევთ, რომ ჩემსს დროში შექმლდებულა თუოს?
 თქვენ სომ არ დაიფერებთ ზ, აჲ მე გიდეგ რა
 შეგნაძნე ასლა, ამ დროში, — კაცის კუდი მა-
 ღლს გამობძია ზ ძაღლისა კაცის, ზ ვინ იცის
 ვისი ვისა!!! ჰო, დიას! დიას! დამიფერეთ მუთქ

სწორეთ ციგება მჭირდა, როგორც მოგასხენეთ
 ზევით. ეს დრო დიდი მოძაქუდინე-
 ბელი დრო გასლავს ბატონებო ავთმოფისათჳს
 ესე იგი სხეულისათჳს. ესე იგი თითოეთ ქარ-
 მათოს ზემს ამხანაგებს ათთ მებუკნებთ. უნდა
 იცოდეთ, თუ როგორის გულმცკინეულობით ზ
 სწუნეულობით თავს დამცროლებდნენ, რაც შეე-
 ლოთ მივლიდნენ ზ მიფრასილდებოდნენ. ეპკლე-
 სია არ დაჩენიათ, სადაცა ჰყმაჲს ქართულის
 ენაჲდ მარაკლისი არ ესდევინებინათ. აქამებო
 სომ სულ შეჲყურს ჰყმის გულსათჳს, თუძეჲ
 შედგნს შეგებას თავიანთის წამლობით არას მამ-
 ლევდნენ. რომ შეთქეჲ თავი მკაცრა შეთქი, ისინ
 ნი ფესჲდ დასადებს მამლევდნენ. ესეც თქმენი
 აქამებო!... ისევე ღმერთმა უშეგლოს მებუკნებს,
 ამით მომარჩინეს, მოდი ზ ასლა გამკიცხეთ,
 თუ რათ მივეგარან ესენი? თუ ესენი არ შემხვედ-
 როდნენ, აქამდინ ცხრაჯერ ცეჲს ვაგჭიმამდი,
 მაგრამ მეგონია ბეგინი კი იცუოდნენ, ძლივს არ
 მოერჩით ზ მოგისვენეთ! ასეთი რამ ვაგვესარ-
 დეს, რამელიც ჰუხსეც არ ვადაცხუდებოდეს თავსე.
 ან რა შეგება იქსებოდა, როდესაც რომ ჰყმნი ამა
 ხანაგები ჰყმს მაგიერად, ჰყმსეჲ უგეთეს ამოირო
 ჰგედნენ. — ასლა ეს უნდა მოგასხენოთ, თუ რომ

საღაყბოს ფურცელი.

გორ გაიარა ხემის ავით მეოფობის დრომ? ღმერ-
 თმა აპირებს ეოფელს მომაკუდავს! ვერ ერთი ეს
 უნდა მოგასწავლოთ, რომ სიცხე შეიხდა გაუგრ-
 ლი, თვთქმის ასლუკი პარღებში ჰხანს იმის
 სასტიკი მოქმედების კვალი. როგორც მოგესწავნათ,
 სიცხე ცოცხ ბოღავ იცის ჭ, თურმე ვინ იცის
 რასა გზოდავდი. ეს რასა კვრეგლია, ბოროტს. რომ
 იცევან, იქიდგანვ წაშლისდიებოდა. სიზმრებს
 ზომ ნულარ იცევთ. ოჰ! ღმერთო დიდებულო!
 რა სიზმრებსა ვსედავდი სოლმე! სსუთა ბოროტის
 ვნასე, ერთი საშინელი სიზმარი: ვითომც ქავეთის
 ქვეყანაში ვიყავი, სწორეთ ქავეთის ქვეყანაში,
 საითკინაც მივისედავდი, სულ ქავეთით საგსენი
 იყვნენ. ვანი წასვლოდათ ამ ქავეებს, დაესენი
 ეოფოლიყვნენ, თქვენ ეს მიბძანეთ მე ვინ ვიყავ?
 ვინა გიბძანებოდი იმათ ბოროტს? — ვინა გიბძანე-
 ბოდი ჭ, — მაიმუნი! დიას, სწორეთ მაიმუნი.
 ბრანკუნტანების სათესავთაცანი. აჲ დსწეველა
 ღმერთმა! ვულსედავ რაძენიმე თოკი შეიხდა
 მობძული ჭ წვერები რაძენიმე ქაჯს იჭირა,
 ვინც საით მიმწედა ჭ ვინც რას მიბძანებდა
 ისე უნდა შევსწავრიყვი. უნდა ვენახად როგორა
 სცოდა თქვენნი მაიმუნი მოლაყბე. მოდი ჭ ნუ
 იხტუნებდა, ასეთი სასრეები იჭირათ ეელში ჭ
 ასე მაშინებდნენ, როგორც გამეჩხებს იფნას სას-
 რით მაშინებენ სოლმე ხუტვ კაცებში. ამ სცომის
 დროს, ღმერთმა მიბძალა ჭ ერთს ქაეთაგანს

აქი თოკი არ გაუწედა — მოგესვენებოდა, ორანო
 გუნტანების ჩამომაგულს მაიმუნს უოცა არ არის
 რომ წინდა ჭერი უყვარს. რა რომ ეს გნასე,
 ერას ქაღს თოკი გაუწედა, რაც ძალა მჭიანდა
 გაფიწე ჯ სსუთარ დასწევჯე თოკი, — დასწევ-
 ჯე თუ არა, გეძვარე ერას მახლობელს ცეცს,
 სადაც რამწავს შეგული, ისეთი წმინდა ჭერის
 სუნი მომსვდა, რომ გაცს მცნებას დაუფანცვდა,
 ამას გარდა, ფრინველების ყიფივმა მთლად გად-
 მრიეს! ერთის სიჯეუთ უნდა გსთქუ, რომ ეს
 წმინდა ჭერის მექონე ცეც, ყოვლის სიკეთით
 სესე იყო, მსოლოდ აკლდა ერთი. რა? განა
 არ იცით რაც აკლდებოდა? — საზრდო! თქვენ
 არ იცით, რომ ყოველივე მშეშნიერების წარ-
 მოდენა მდგომარეობს საზრდოში. იქმდისინ
 დავცკებოდი ამ ცეცის კეთილსურსკლებით ჯ
 მშეშნიერებით, მინამ მუცელი გრიალს დამი-
 წეებდა. რაკი მუცელმა გრიალი დამიწყო ჯ კუჭი
 დამეწო, მაშინკი აღარფრათ მეხეცა. რა მექნა?
 ამ აღავს არ მოიბოვებოდა ის საზრდო, რომელო-
 სჯა შემჩვას იმ წეეულმა ქაღებმა, რომელობცა
 მათამებდნენ თავიანთს დუღუკედა, ან რომ
 მკოდნოდა, როგორ გამოგეცვოდა, დაესენ რაც
 უნდა სასეული მოეცნებინათ, კუჭი სომ არ დამე-
 წოდა. მაგრამ საღმრთო სიჯეუამ? საღმრთო
 სიჯეუამ მომცა ძალა, რომელსაცა უფრო გემონე
 ჯ რომლის მისეღვთ მიდმართე რეფს. ამისეღვთ

ფრინველთა; რომელნი არცა მკიან, არცა ლეწვენ ზე
მაშა მათიწოდის მათ, სუ თუ თქუქს უძეოდეს არსათ
მათზედ? — მიმძილი მხელია! ისევ უნდა მომე-
ნასა აღრინდელნი ხეშნი მგლობელნი? მაგრამ რას
იტყუთ, რომელთაზეც კი მიველო, წასლი მკრა
ზე გამომაგდო, ხეშნი ურხი თუნდა მაიმუნი იყოს,
თუნდა ჟახბაში არ გუნდა! წადი ზე გამოსცადე
თავისუფლების ნაყოფითა! ენა ამ დღესაც მივე-
სწარ, რომ შინაც არავინ მიშვეებს მეთქი, ვიძის-
დი, დავდიოდი. ზე ამ სიარულში შევივლო უცებ
ერთს ქაფთა კრებამ. რა კარგათ დავაჯექიდი, აქ
მარტო ქაფები კი არა, ეშმაკები ზე ცარცარო-
სებოც მრავალნი იყვნენ. რჩევა ჰქონდათ, რომ
გორა გქნათ, რომ ურხნი თრანეუტანების ჩამო-
შეღობა გავასწოროთო, ამისათვის დასკუნეს ასე,
რომ ამოერზიგათ თავიანთგან ერთი შეუფროსე,
რომელსაც ჰქონოდა უფლება თრანეუტანებზედ
განმეგებლობისა ამას უნდა ჰყოლოდა რამდენიმე
სხადირო მწევრები. — ეს რომ შევიტყუე, ღმერთო
შევკოდე ნეტავი მეც ერთი მწევართგან ვიყო
უფრო მუცელი მამლარი შექნება მეთქი. ზოგჯერ
საკვრეგლია, ნაცვრა აღსრულებდა სოლმე, არ ვიცო
ამ ნაცვრის კანონით, თუ სიზმრს ჩვეულებათ,
ზე იქნება განცებათაც, უცებ შევიქნე მონადირე
მწევარი. დიახ, სწორეთ მონადირე მწევარი! (ეს
ვიკვრდეთ, რომ უფრო სსუა სასიზღარი პირუც-
უჯ არ შევიქნე სასიზღარის სიზმრის მიხედვით)
მათი ასეთი ჩამოა მეთქი. ვითიქნე ზე ვაგე

რე ამითში, რომელთაც კიდევ ამოარჩივს ერთი
 თართაოზი, რომელსაც რა ხემის მწევრობის სურ-
 ვილი გამოუცხადე, ჯერ თავიდან თქვამდინ სინ-
 ჯვა დამიწყო ზე შედგომს გულმოსხანედ მიპა-
 სუნს! შენ არც მწევრათ იგარცებო, არც მაიმუნათ
 ზე არც ცაკიმასსართათ. თავი დაუკარ ზე გამო-
 ბრუნდი. რომ მოგდიოდი, ერთი ხეშავით ოხერი
 შემსვდა, რომელსაც რა შევსხივლე ხეში თავის
 გარდასავალი მათსრა, ვერ მოქცეულსარ შენ
 სულელთ კარგათო, რაცოდ არ იცი რომ, ეს თართა-
 ოზი ქრთამის მოგვარყო. თარმეტი კალთდი
 ქალადიკარი რომ მივეცნა ქრთამათ, უთუოთ
 თავის მონადირე მწევრებში გაგრევდა. იე! ეანა
 ქვეთმთაც ქრთამებს ამლებნი არიან მეთქი ვგი-
 რონ ზე მეცის განკურნებით თვალები რომ გაფა-
 სილე ხეში თასხის წიგნებოკი მომსვდა თვალებში.
 დას! ჯა ღმერთმა, აქ ხეშ-თასხას ზე წიგნებს
 რა ეს მეთქი. ეურები, ცხვრი დავისრისე ზე
 ვნახე რომ ესკი სიზმარში არ გასლდათ, თურმე
 გამომღვიმებოდა. თვალები რომ გაფასილე, სწო-
 რეთ ზირ ზე ზირ თასხაკი დამსვედროდა! ზევრი
 ამისთანა რალებიც ვნახე სიზმარში. მაგრამ რას
 ვანბობ, ეს ქვეყანაც სიზმარია, ამ ქვეყანაშიაც
 კაცი ზევრს ამისთანებს სედაძს. მაშასადამე სიზ-
 მარში სიზმარს მოგასესხებთ. — ზოგი შემდგომში
 გასლდეთ თუ არ მიწეწებთ, ჯერ ზევრი სათქმელი
 მაქვს თქვენთან.

სსჲა და სსჲა ანბაგი.

სალაყბოს ფურცელი. მოღაყბისა.

კელი მოსწერა

1860 წელსა.

ქ. ცფილისში, ქართულის ეურნლის «ცისკრის» რედაქციაში, კუკიას, კერესელიძის საკლებში.

ფასი ერთის წლის გამოცემისა, ქ. ცფილისში გაუგზავნულად ექუსი მანეთი, სოლო შინ მიწოდებით, ანუ სსჲა დგილებში გაგზავნით: პუდი მანეთი თეთრი ფული.

რედაქცია ჰსთხოვს «ცისკრის» კელის მომწერთა, ვისაც ეურნალი დააკლდეს ზ დროზედ არ მოუვიდეს, მაშინგე აცნობოს რედაქციას, ესრეთის ზედ წარწერით:

«ცისკრის» რედაქციაში, ცფილისს. —

